

Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут філології
Кафедра теорії та практики перекладу романських мов
імені Миколи Зерова

**ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЖАНРУ ПОРТРЕТНОГО
ІНТЕРВ'Ю ТА ЇХНЕ ВІДТВОРЕННЯ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ
НА ОСНОВІ ТВОРУ «БЕСІДИ НАЩАДКА ЕПОХИ» ФРЕДЕРІКА
БЕГБЕДЕРА**

Кваліфікаційна робота
освітнього ступеня «бакалавр»
студентки 4 курсу бакалаврату
освітньої програми
*«Переклад з французької
та з англійської мов»,*
Спеціальність – 035 Філологія
Анна Валеріївна КОНОПЛЬОВА

Науковий керівник:
доц. Галина ЧЕРНІЄНКО
Рецензент:
асист. Валентина КОВАЛЬЧУК

«Допущено до захисту»
на засіданні кафедри
теорії та практики перекладу
романських мов імені Миколи Зерова
Протокол № 9/1 від «21» червня 2024 року

завідувач кафедри (підпис)
д.філол.н., проф. Ірина СМУЩИНСЬКА

КИЇВ
2024

АНОТАЦІЯ

Наша робота присвячена лінгвостилістичним особливостям жанру портретного інтерв'ю та їхньому відтворенню в українському перекладі на порівнянні оригіналу та перекладу твору Фредеріка Бегбедера «Бесіди нащадка епохи». Робота має на меті дослідити, як специфічні характеристики портретних інтерв'ю впливають на їхнє сприйняття та переклад, з особливим акцентом на лінгвістичних та стилістичних аспектах. Основна мета - продемонструвати трансформації, необхідні для збереження автентичності та цілісності текстів при перекладі з французької на українську мову, зберігаючи їхні оригінальні характеристики та роблячи їх доступними та зрозумілими для української аудиторії.

Актуальність нашого дослідження зумовлена важливістю розуміння викликів, пов'язаних із перекладом стилістичних та мовних прийомів між двома різними культурами, зокрема через призму портретних інтерв'ю, які розкривають глибинні аспекти особистості інтерв'ююваного.

Об'єктом дослідження є портретне інтерв'ю як журналістський жанр, а предметом - специфічні лінгвостилістичні особливості цих інтерв'ю та їхній переклад українською мовою.

Основними методами дослідження є аналіз тексту, компаративний метод, а також методи лінгвістичного та стилістичного аналізу.

Конкретними завданнями цієї роботи є розгляд визначень та класифікацій інтерв'ю у світовій журналістиці, детальний аналіз лінгвістичних особливостей портретного інтерв'ю, а також вивчення прийомів лінгвостилістичної адаптації при перекладі.

У результаті дослідження ми зробили висновок, що переклад портретного інтерв'ю з французької на українську мову є складним завданням, яке вимагає від перекладача не лише філологічних знань, але й творчих здібностей, здатності відчувати і передавати унікальний стиль оригіналу та його емоційне наповнення. Ефективний та успішний переклад можливий тільки при глибокому зануренні в

контекст твору та культуру його створення. Окремі інтерв'ю в творі Бегбедера мають вигаданий характер, де автор уявно бере інтерв'ю у письменників, яких вже нема, з метою відновити пам'ять про них та підкреслити значення їхніх творів у сучасному світі. Ця стратегія дає можливість переосмислити спадок видатних літераторів і відзначити їхнє значення та вплив на сучасну культуру.

Ключові слова: інтерв'ю, портрет, лінгвостилістичні особливості, перекладацькі трансформації.

ABSTRACT

Our work is devoted to the linguistic and stylistic features of the portrait interview genre and their reproduction in Ukrainian translation by comparing the original and the translation of Frédéric Beigbeder's book «Conversations of the Descendant of the Era». The purpose of the work is to investigate how specific characteristics of portrait interviews influence their perception and translation, with a special focus on linguistic and stylistic aspects. The main goal is to demonstrate the transformations necessary to preserve the authenticity and integrity of the texts when translating them from French into Ukrainian, while maintaining their original characteristics and making them accessible and understandable to the Ukrainian audience.

The relevance of our study is due to the importance of understanding the challenges associated with the translation of stylistic and linguistic techniques between two different cultures, in particular through the prism of portrait interviews, which reveal deep aspects of the interviewee's personality.

The object of our research is the portrait interview as a journalistic genre, and the subject is the specific linguistic and stylistic features of these interviews and their translation into Ukrainian.

The main research methods are textual analysis, comparative method, as well as methods of linguistic and stylistic analysis.

The specific tasks of our work are to examine the definitions and classifications of interviews in world journalism, to analyse in detail the linguistic features of portrait interviews, and to study the methods of linguistic and stylistic adaptation in translation. As a result of the study, we concluded that translating a portrait interview from French into Ukrainian is a complex task that requires not only philological knowledge but also creative abilities, the ability to feel and convey the unique style of the original and its emotional content. Effective and successful translation is only possible with a deep immersion in the context of the work and the culture of its creation. Some of the interviews in Beigbeder's work are fictional in nature, where the author imaginatively interviews writers who are no longer alive in order to restore their memory and emphasise the importance of their works in the contemporary world. This strategy provides an opportunity to rethink the legacy of prominent writers and to celebrate their significance and influence on contemporary culture.

Keywords: interview, portrait, linguistic and stylistic features, translation transformations.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ПОНЯТТЯ ІНТЕРВ'Ю У СУЧАСНІЙ ЖУРНАЛІСТИЦІ	8
1.1. Визначення і класифікація інтерв'ю у світовій журналістиці	8
1.2. Мета інтерв'ю як жанру журналістики, його види та мовні особливості.....	11
1.3. Портретне інтерв'ю як один із видів інтерв'ю, його особливості	14
Висновки до першого розділу	17
РОЗДІЛ 2. ЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОРТРЕТНОГО ІНТЕРВ'Ю	21
2.1. Правила формулювання запитань та проведення портретного інтерв'ю французькою мовою та їхня адаптація в перекладі на українську.....	21
2.2. Особливості перекладу портретного інтерв'ю з французької мови	27
Висновки до другого розділу	32
РОЗДІЛ 3. ПОРТРЕТНЕ ІНТЕРВ'Ю В ТВОРІ «БЕСІДИ НАЩАДКА ЕПОХИ» ФРЕДЕРІКА БЕГБЕДЕРА ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО ПЕРЕКЛАДУ	33
3.1. Особистий внесок Фредеріка Бегбедера в наповнення портретного інтерв'ю	33
3.2. Портретне інтерв'ю в творі «Бесіди нащадка епохи» Фредеріка Бегбедера.....	37
3.3. Перекладацькі модифікації і трансформації в творі «Бесіди нащадка епохи» Фредеріка Бегбедера	44
Висновки до третього розділу	52
ВИСНОВКИ	54
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	56
RÉSUMÉ	63

ВСТУП

У сучасному світі журналістики інтерв'ю займає особливо важливе місце, оскільки є одним із найпопулярніших жанрів, що дозволяє глибше зрозуміти думки, позиції, і життєві історії людей. Портретне інтерв'ю, зокрема, вирізняється особливою здатністю відтворювати унікальність особистості інтерв'юваної людини через деталізований опис її життя, переконань, та емоцій. У цьому контексті твір Фредеріка Бегбедера «Бесіди нащадка епохи» слугує яскравим прикладом використання жанру портретного інтерв'ю для дослідження тонкощів людської психології, поведінки та діяльності. Особливу увагу варто приділити лінгвостилістичним особливостям цього жанру та їхньому відтворенню в українському перекладі, що і стало предметом даної роботи.

Актуальність дослідження полягає у зростаючому інтересі до тонкощів міжкультурної комунікації та необхідності адаптації текстів до різних культурних та лінгвістичних контекстів. Особливо це стосується перекладу портретних інтерв'ю, де необхідно зберегти автентичність висловлювань інтерв'юваної особи, а також особливості її мовлення.

Метою роботи є аналіз лінгвостилістичних особливостей жанру портретного інтерв'ю та особливостей їхнього відтворення в українському перекладі на прикладі твору Фредеріка Бегбедера.

Завданнями дослідження є: визначення поняття і класифікація інтерв'ю у світовій журналістиці, аналіз мети та особливостей портретного інтерв'ю, вивчення лінгвістичних особливостей жанру, а також аналіз твору Бегбедера і особливостей його перекладу на українську мову.

Об'єктом дослідження є портретне інтерв'ю як жанр журналістики, а **предметом** – лінгвостилістичні особливості портретного інтерв'ю та їхнє відтворення в українському перекладі.

Для досягнення мети було використано такі **методи**, як аналіз тексту, компаративний метод, а також методи лінгвістичного та стилістичного аналізу.

Наукове значення дослідження полягає в розширенні розуміння специфіки перекладу текстів портретних інтерв'ю, а також у внеску в теорію і практику перекладу літературних та журналістських текстів. Таким чином, дане дослідження не тільки висвітлює специфіку жанру портретного інтерв'ю та його місце в сучасній журналістиці, але й розкриває особливості перекладу цього жанру з французької на українську мову, виходячи з аналізу твору Фредеріка Бегбедера.

Структура роботи: вступ, три розділи, висновки та список використаних джерел.

РОЗДІЛ 1. ПОНЯТТЯ ІНТЕРВ'Ю У СУЧАСНІЙ ЖУРНАЛІСТИЦІ

1.1. Визначення і класифікація інтерв'ю у світовій журналістиці

Інтерв'ю – це літературний виклад розмови журналіста з особою, думки, коментарі чи пояснення якої з певних актуальних питань життя становлять суспільний інтерес. Інтерв'ю також спільна робота журналіста та особи, яка надає йому або ж їй інформацію.

Загалом інтерв'ю поділяються на такі **види** як:

1. Інтерв'ю-діалог: розмова з однією людиною за схемою «запитання-відповідь».
2. Інтерв'ю-монолог: журналіст ставить запитання, задає тему розмови, а співрозмовник дає розгорнуті відповіді в якості розповіді. Завдання журналіста в цьому інтерв'ю: максимально точно передати розповідь, зберігши при цьому особливості мовлення людини, яка дає інтерв'ю.

Якість і характер запитань в інтерв'ю залежить від теми розмови. Частина запитань виникає під час самої бесіди, але основні питання готують заздалегідь, зважаючи на те, що саме цікавить суспільство, якому потрібно донести інтерв'ю. Інтерв'ю є мистецтвом журналіста, і саме це мистецтво журналіста спрямовує розмову в русло проблеми, яка його цікавить.

Питання інтерв'ю повинні бути:

1. Короткими та лаконічними.
2. Чіткими.
3. «Відкритими», тобто сформульованими таким чином, щоб у співрозмовника не було можливості відповісти «так» або «ні».

Відповіді на питання мають бути:

1. Розгорнутими.
2. Обґрунтованими.

Інтерв'ю може бути як індивідуальним, так і колективним, коли свою думку з порушених питань висловлюють одразу кілька людей. Під час розмови

журналіст уточнює ті чи інші моменти, ставить запитання, слідкує, щоб розмова йшла в правильному для нього напрямку. Також журналіст просить розповісти докладніше про те, що його найбільше цікавить, а точніше те, що є цікавим і потрібним для цільової аудиторії.

Тобто журналіст прагне зробити розмову змістовною і цікавою для обох.

Інтерв'ю найчастіше видають у різних ЗМІ. **Метою** інтерв'ю можуть бути наступні цілі:

1. Поінформувати читачів про чийсь плани, завдання.
2. Розповісти про творчі успіхи, досягнення.
3. Розмістити інформацію про майбутню подію, до якої заздалегідь готуються, або розповісти про деталі події, що вже відбулася.
4. Більш детально пояснити той чи інший факт, вже відомий читачеві.
5. Дізнатися думку політичного, творчого, державного діяча з будь-якого питання.

Для журналіста дуже важливо точно викласти запис інтерв'ю, щоб уникнути перекручувань, помилок і неточностей. Узгодити матеріал зі співрозмовником можна після того, як він буде оброблений журналістом. Найкращим способом досягти цієї мети: перенести інтерв'ю на папір без зволікань, поки його деталі зберігаються в пам'яті журналіста.

Інтерв'ю є цінним інструментом для журналістів, оскільки воно допомагає формувати історії, збирати інформацію та дає можливість тим чи іншим голосам бути почутими. Проведення інтерв'ю вимагає конкретних професійних навичок журналіста, точного планування та дотримання етичних стандартів. Загалом інтерв'ю поділяється на такі **типи** як:

1. Телефонне інтерв'ю: журналісти часто знаходяться за багато кілометрів від своїх респондентів, але прагнуть поговорити з ними безпосередньо. Телефонне інтерв'ю є найпоширенішою формою інтерв'ю для ЗМІ. Телефонне інтерв'ю виявилось корисним способом дізнатися думку місцевих жителів, коли журналіст перебуває дуже близько до часу виходу в пресу, що, можливо, пояснює розширення його використання. Наприклад, деякі

обмеження на будь-який товар були раптово зняті, і журналісту сказали взяти інтерв'ю для місцевого репортажу. Ці інтерв'ю часто транскрибують і публікують у текстовому форматі для галузевого подкасту або радіопередачі. Переваги: де б ви та журналіст не знаходилися, не існує жодних перешкод для проведення інтерв'ю.

2. Інтерв'ю в трансляції: це може бути прямий ефір на радіо чи телебаченні, або ж запис може бути збережений і згодом трансльований, наприклад, у галузевому подкасті. Переваги: цей тип інтерв'ю унікальний тим, що дає можливість побачити журналіста та респондента «наживо», тому набагато ефективніше залучити людей, коли у журналіста є доступ до таких інструментів, як тон голосу і – якщо інтерв'ю записується на відео – мова тіла і жестів.

3. Тет-а-тет інтерв'ю або ж інтерв'ю при знайомстві: цей тип інтерв'ю нерідко важко організувати. Журналісти надзвичайно зайняті і завжди мають свої дедлайни, тому, коли вони хочуть знайти час, щоб зустрітися і поговорити з респондентом особисто, це, безумовно, позитивний момент. Зустріч є свідченням того, що репортер хоче встановити взаєморозуміння та довготривалі стосунки з джерелом.

4. Інтерв'ю під запис є найбільш простим для використання та проведення. Воно включає питання, на які репортер шукає відповіді, як правило, для конкретної історії, і є майже стовідсотковою гарантією того, що їх процитують та зроблять помітними. Іноді репортер надає список запитань заздалегідь, але це не є гарантією або ж вимогою. У будь-якому випадку, журналіст заздалегідь готує свої тези і дотримується їх протягом усієї розмови. Якщо виникне нове питання, на яке респондент не має відповіді або не хоче говорити, респондент може сказати про це безпосередньо журналісту. Переваги: це найшвидший і найпростіший спосіб встановити контакт з журналістом і закласти міцний фундамент для взаємовигідних відносин з ним у майбутньому.

5. Неформальне інтерв'ю: журналісти більше зацікавлені в інтерв'ю без запису, коли вони проводять початкову роботу над потенційною історією, але ще

не мають достатньо матеріалу, щоб рухатися далі. Хоча інтерв'ю «без запису» має на меті створити безпечну зону в розмові, в цьому типі інтерв'ю репортер має все ще виконувати план, тому потрібно адаптувати відповіді та запитання відповідно до нього.

6. Біографічне інтерв'ю: стандартне бекграунд-інтерв'ю означає, що репортер цікавиться знаннями у сфері тієї чи іншої особи, яку він або ж вона висвітлює. Як правило, бесіда передбачає розмову з журналістом про тенденції, які респондент бачить у своїй галузі, потенційні ідеї для майбутніх історій, тощо, але це не обов'язково означає, що інтерв'ю одразу ж процитують. Розповівши про свою сферу діяльності та визначний досвід, респондент може надати журналісту систему координат для майбутніх сюжетів. Зазвичай, інтерв'ю не призводить до появи статті одразу, але це чудовий спосіб зарекомендувати себе як майбутнє тематичне джерело.

7. Письмове інтерв'ю: це тип, в якому людина пише відповіді на серію надісланих їй запитань, але зараз воно використовується рідко. Можливо, це тому, що воно ніколи не буває повністю задовільним. З одного боку, ніколи не можна поставити «додаткове» запитання, і може статися так, що письмова відповідь майже вимагає подальших запитань, щоб прояснити суть питання. Крім того, у письмовій відповіді бракує особистого контакту, який так необхідний.

8. Інтерв'ю електронною поштою: це насправді є ідеальним варіантом в нинішні часи. Він передбачає обмін запитаннями та відповідями виключно через електронну пошту, тому є мало місця для помилок, і журналіст та респондент можуть повністю контролювати свої повідомлення. Іноді журналіст може попросити зателефонувати, щоб уточнити якісь моменти у відповіді електронною поштою, але загалом інтерв'ю зазвичай просте та чітке.

1.2. Мета інтерв'ю як жанру журналістики, його види та мовні особливості

Інтерв'ю в журналістиці – це не просто розмова між двома людьми; це складний жанр, який має свою мету, види, і мовні особливості. Мета інтерв'ю може варіюватися залежно від теми, аудиторії, і намірів журналіста. Воно може бути спрямоване на отримання інформації, розкриття особистості, аналіз подій чи явищ, а також на вплив на громадську думку. Люди майже весь час спілкуються з іншими людьми. Вони отримують інформацію від інших як повсякденний досвід, використовуючи багато ефективних мистецтв для того, щоб отримати спільну відповідь. Інтерв'ю – це більш специфічний спосіб звичної всім розмови, і це техніка ефективного отримання конкретних даних, які інтерв'юер хоче дізнатися в ході опитування.

Інтерв'ю можна класифікувати за кількома критеріями: за формою проведення, метою, та стилем ведення.

1. **За формою проведення:** Інтерв'ю може бути особистим, телефонним, електронним, або виконаним за допомогою відеозв'язку. Кожен формат має свої особливості та вимоги до підготовки.

2. **За метою:** Виділяють інформаційне інтерв'ю (для отримання фактів чи думок), аналітичне (для глибокого розуміння проблеми), портретне (для розкриття особистості респондента), і проблемне (зосереджене на якійсь проблемі чи конфлікті).

3. **За стилем ведення:** Стыль може варіюватися від формального до неформального, в залежності від контексту інтерв'ю та відносин між учасниками. Наслідки для проведення інтерв'ю та транскрипції: під час транскрибування можна експериментувати з компонуванням тексту, щоб зробити нарративну форму більш доступною, як, наприклад, зі строфами в історії ремісника Мішлера та підзаголовками в історії про машину Лабова.

Дискурс-аналіз зосереджується на тому, як створюються ефекти істини в дискурсах, які не є ані істинними, ані хибними. Аналіз владних відносин у дискурсах, проведений Фуко, надихнув пізніші форми дискурс-аналізу. Паркер визначає дискурс як «організацію мови в певні види соціальних зв'язків». У версії теорії дискурсу Паркера цей підхід тісно пов'язаний з вивченням ідеології.

Ідеологія інтерв'ю – це організований набір ідей, коли дискурс-аналіз намагається розгадати, як такі набори ідей виробляються і працюють на практиці.

Дискурс-аналіз вивчає, як мова використовується для створення, підтримки і руйнування різних соціальних зв'язків, і відповідає постмодерністському погляду на людський світ як соціально і лінгвістично сконструйований. Він поділяє з прагматизмом акцент на первинності вчинків, практики, дій, що здійснюються тут і зараз. Дискурси є переривчастими практиками, які перетинаються, іноді дотикаються, але так само часто ігнорують або виключають одна одну. Дерріда ввів поняття «деконструкція» як синтез «руйнування» і «конструювання» [8]. Деконструкція означає розбирання одного способу інтерпретації тексту, щоб створити новий, більш глибокий спосіб розуміння для досягнення певної професійної цілі.

Основна увага такого методу зосереджена не на тому, що має на увазі особа, яка використовує поняття, а на тому, про що це поняття говорить чи не говорить. Він пов'язаний з критичною «герменевтикою підозри», але відповідно до розмови та дискурсивного аналізу, він не шукає жодного основного справжнього чи стабільного значення, прихованого під текстом.

Підходи до інтерв'ювання через призму деконструкції: враховуючи, що будь-який текст може бути об'єктом деконструктивного аналізу, вимоги до формату інтерв'ю залишаються відкритими. Однак, у контексті деконструкції текстів інтерв'ю, інтерв'юерам слід розглядати використання ключових термінів в різноманітних контекстах і з різних перспектив, забезпечуючи таким чином комплексний матеріал для деконструктивного аналізу. Хоча формалізований метод деконструктивного інтерв'ювання як такий може бути не розроблений, деякі з експериментів у рамках етнометодології, які проводив американський соціолог Гарольд Гарфінкель, підходять під цю категорію. У таких експериментах Гарфінкель запрошував учасників аналізувати спонтанні розмови, зосереджуючись на ясності звичних фраз [57]: «

1. *Привіт, Рей. Як відчуває твоя подруга?*

2. *Що ви маєте на увазі, говорячи «як вона відчуває»? Ви маєте на увазі фізичне чи психічне?*
3. *Я маю на увазі, що вона відчуває? Що з тобою? (він виглядав розлюченим.)*
4. *Нічого. Просто поясніть трохи зрозуміліше, що ви маєте на увазі?*
5. *Пропустимо це. Як проходять ваші заявки на вступ до медичної школи?*
6. *Що ви маєте на увазі, «як проходять?»*
7. *Ви знаєте, що я маю на увазі.*
8. *Я справді не розумію.*
9. *Що з тобою? Ти хворий?»*

Такі експерименти з розмовою підкреслюють припущення, які зазвичай не обговорюються у повсякденному спілкуванні, проте є типовою реакцією на порушення очікувань і у рамках експериментів Гарфінкеля викликали здивування, а іноді й обурення, що призводили до конфліктів [57]. В цілому, концепція «деконструктивістського інтерв'ювання» пропонує новий підхід, який може допомогти дослідникам краще розуміти приховані передумови в соціальних практиках інтерв'ювання та їхній вплив на отриману інформацію.

1.3. Портретне інтерв'ю як один із видів інтерв'ю, його особливості

Портретне інтерв'ю – це вид інтерв'ю, який спрямований на розкриття особистості респондента. Основна мета портретного інтерв'ю полягає в тому, щоб передати читачам або слухачам глибинність та складність особистості співрозмовника, його мрії, думки, переживання, а також з'ясувати фактори, які впливають на його життя і відбити їх у контексті великих життєвих та соціальних тенденцій. У портретному інтерв'ю акцент зазвичай робиться на особистому досвіді та внутрішніх світоглядах респондента. Замість того, щоб просто навести факти або думки, як у звичайному інформаційному інтерв'ю, журналіст ставить

запитання, які спонукають співрозмовника розкрити свою особистість: їхні цінності, досвід, сили і слабкості.

Інша важлива особливість портретного інтерв'ю полягає в його художньому підході до побудови тексту. Журналіст не просто передає слова респондента, а намагається створити яскравий, емоційний та змістовний образ людини через влучні цитати, живі описи та власні роздуми. Ще однією важливою особливістю портретного інтерв'ю є його об'єм. Оскільки цей вид інтерв'ю передбачає глибоке вивчення особистості, текст може бути більшим за звичайне інтерв'ю, а іноді навіть складати цілу статтю чи сюжет.

Портретне інтерв'ю являє собою унікальний вид журналістського матеріалу, що дозволяє глибше зануритись у життя та досвід конкретної особистості, відкриваючи перед читачами її внутрішній світ, переживання та погляди. Дмитро Бублик, Герой України, який пройшов через випробування війною, стає обличчям цих неоповіданих історій, пропускаючи через себе всю глибину і трагедію подій, що сколихнули його життя і життя його побратимів [43].

На прикладі Дмитра Бублика можна побачити ряд характеристик, які відзначають портретне інтерв'ю. По-перше, інтерв'ю такого роду часто зосереджене на особистісних рисах героя, його внутрішньому світі, емоційному досвіді. Розповідь Дмитра про підготовку до війни, переживання під час бойових дій, втрату побратимів і моменти особистої відваги і страху розкривають глибоку людяність у контексті військових подій [43].

По-друге, важливою особливістю портретного інтерв'ю є деталізація. В інтерв'ю з Дмитром Бубликом детально описуються ситуації на фронті, взаємодія між солдатами, а також конкретні події, які вплинули на його долю. Такий підхід допомагає читачеві краще уявити ситуацію, з якою зіткнувся герой, і глибше співпереживати йому.

Третьою характеристикою є емоційність. Інтерв'ю передає не тільки факти з життя Дмитра, але й його внутрішні переживання, страхи, надії та роздуми про майбутнє. Це дозволяє створити портрет не просто як військовика, а як людини,

яка попри величезні випробування зберігає гідність, силу духу та віру в перемогу.

Через таке інтерв'ю ми бачимо, що героїзм - це не лише про великі подвиги, а й про здатність залишатися людиною в екстремальних умовах, зберігаючи співчуття, відповідальність і любов до близьких. Портретне інтерв'ю з Дмитром Бубликом відкриває ці аспекти, роблячи його історію не просто розповіддю про війну, а розповіддю про силу людського духу, випробування та надію [43].

Андрій Лисенко, колишній шеф-редактор сайту СВН, який вже майже рік як служить у військових, поділився деталями своєї роботи та буднів саперів під час короткої відпустки у Кропивницькому. Він починає із пригадування базового правила сапера, яке звучить як жарт, але має глибокий підтекст: *«Сапер не має права на помилку. Чому ж, сапер може помилитися, але лише один раз. У нас є ще один жарт: одна нога тут, інша там»* [49].

Протягом інтерв'ю Андрій ділиться, що вони з командою працювали на Донеччині більше від запланованого часу, розмінуюючи місцевість та розбираючи завали після прильотів. Він вказує на співпрацю з саперами ДСНС і розповідає про свій досвід та виклики, з якими стикаються сапери, особливо при роботі з нерозірваними боєприпасами та мінами.

«По інструкції 80% того, що ми беремо в руки, не можна брати. Якщо боєприпас має фізичні ушкодження, якщо поруч з ним щось вибухало, все, його не можна чіпати, він може вибухнути. Але якщо це робити із розумом, не жонглювати гранатами, не бити ногами по снарядах й не діставати міни ломиком, то ризик не дуже великий. Головне розуміти, що ти робиш» [49].

Андрій також описує процес підриву небезпечних знахідок, використовуючи електричний спосіб для знищення боєприпасів, який вважає найбезпечнішим та найефективнішим. Він відзначає, що частина роботи саперів полягає у виявленні й знищенні ракет, які не детонували. Андрій з ентузіазмом розповідає про азарт від виявлення нерозірваних боєприпасів та ракет, а також задоволення від усвідомлення того, що ці знахідки допоможуть на передовій.

Це інтерв'ю не лише висвітлює ризиковану і вкрай важливу роботу саперів, але й показує їхній професіоналізм, винахідливість та готовність до ризику заради безпеки інших. Андрій Лисенко та його колеги, безсумнівно, є справжніми героями, щоденно стикаючись з небезпекою, щоб мінімізувати ризик для цивільного населення та військових.

Висновки до першого розділу

Інтерв'ю – це дискусія або розмова між журналістом та його респондентом. Саме слово «інтерв'ю» означає розмову один на один між інтерв'юером та інтерв'юйованим. Інтерв'юер ставить запитання, на які опитуваний відповідає, зазвичай надаючи інформацію. Ця інформація може бути використана або надана іншим аудиторіям безпосередньо під час інтерв'ю чи пізніше.

Ця особливість є спільною для багатьох типів інтерв'ю – співбесіда при прийомі на роботу чи інтерв'ю зі свідком події може не мати іншої аудиторії, але відповіді будуть пізніше надані іншим у процесі працевлаштування чи розслідування. Інтерв'ю також може передавати інформацію в обох напрямках.

Стосунки між журналістом та респондентом у дослідницьких умовах можуть мати як позитивні, так і негативні наслідки. Їхні стосунки можуть сприяти глибшому розумінню інформації, що збирається, однак це створює ризик того, що інтерв'юер не зможе бути неупередженим у зборі та інтерпретації інформації. Упередження може бути створено через сприйняття інтерв'юерів інтерв'юйованого або через сприйняття інтерв'юером інтерв'юера.

Один з останніх та найефективніших видів інтерв'ю – телевізійні інтерв'ю та інтерв'ю в ю-тубі, оскільки глядач має можливість бачити як журналіста, так і співрозмовника. Візуальні образи підсилюють бажаний ефект від інтерв'ю. Найбільш популярним серед телевізійних інтерв'ю є портретне, оскільки воно адаптується під саму розмову, створює найбільш сприятливі умови для проведення інтерв'ю і сприяє отриманню найкращих відповідей від опитуваного.

В інтерв'ю з Вадимом Мельниченком, військовослужбовцем із позивним «Бармен», представленому на MALYN.MEDIA, відкривається ще одне обличчя війни через особисту історію боротьби, втрат та надій [48]. Вадим розповідає про своє життя до війни, як він став кухарем-кондитером, про своє рішення приєднатися до боротьби разом із молодшим братом, і про те, як він втратив ліву руку, отримавши важке поранення під час бойових дій.

«Скажу так: почуваюся значно краще, ніж місяць тому. Рука менше болить. Та й морально я вже трохи оговтався. Хоч бувають моменти, коли «накриває», запитую себе, а що ж далі, де буду працювати... Мені в житті не часто доводилося зустрічати барменів без руки (сміється, – ред.) Може, стану першим. Хто зна, а може, ще й популярним!» [48] - Вадим ділиться з читачами своїм болем і надією, не втрачаючи віри в майбутнє навіть у такий важкий період свого життя.

Рішення Вадима добровільно приєднатися до війни було підштовхнуте прикладом його батька, який вже вступив у боротьбу у 2014 році і знову приєднався до військових дій у 2022. *«Свого часу він у 2014-ому так само приєднався до боротьби в АТО. Коли почалася повномасштабна, він також не довго думав, зібрав рюкзак, і у своєму передпенсійному віці знову без зайвого пафосу пішов воювати. Служив у 30-й бригаді»* [48]. - Вадим згадує про батька як про одну з причин свого рішення.

Це інтерв'ю з Вадимом Мельниченком є свідченням не лише його особистого героїзму, але і глибокого родинного зв'язку, який підтримує його в боротьбі та в протистоянні з викликами, що поставило перед ним життя. Він ділиться своїми думками про майбутнє, свою родину, і навіть у такий складний період знаходить причини для оптимізму, чекаючи на народження своєї дитини. Це інтерв'ю є втіленням того, як людський дух може знаходити світло в темряві, і як важливо цінувати кожен момент життя, незалежно від обставин.

Ідея президента Франції Емманюеля Макрона про можливу відправку французьких військ в Україну, яка прозвучала в ряді його виступів і інтерв'ю, викликала значний резонанс не тільки в Україні, але й у міжнародній спільноті

[44]. В умовах триваючої російської агресії, такий крок здавався багатьом українцям знаком солідарності та реальною підтримкою. Однак, з плином часу, ця ініціатива почала викликати більше питань, ніж відповідей, трансформуючись з надії в проблему, яка нагадує ситуацію, описану у французькій пісні «Paroles, paroles» — «Слова, слова, знову слова» у виконанні співачки Даліди.

Обрання Макрона у 2017 році символізувало надію на зміни та відповідь на зростаючі популістські настрої у Європі. Він втілював обіцянку нової Європи, звільненої від популізму та ізоляціонізму. Однак, протягом його правління, початковий оптимізм почав згасати, а рейтинги підтримки знижуватися, на тлі невиконаних обіцянок і соціально-економічних викликів.

У 2022 році, на фоні російської війни проти України, Макрон знову звернувся до теми зовнішньої політики, цього разу з ідеєю відправки військ в Україну. Такий крок, здавалося, міг покращити його імідж як лідера, готового до рішучих дій на захист Європи та її цінностей. Проте, опозиція швидко звинуватила його у використанні цієї ідеї для електоральних мотивів, а опитування публічної думки вказали на значний опір такому рішення серед французького населення [43].

Ця ситуація підкреслює дилему сучасної зовнішньої політики — як збалансувати між необхідністю діяти рішуче на міжнародній арені та зберегти внутрішню підтримку. Для Макрона, ідея відправки військ стала символом його бажання виступити в якості глобального лідера, але водночас відкрила новий фронт внутрішньополітичних баталій. Коментарі людей, які прослухали виступ Е. Макрона в ю-тубі, свідчать про розуміння та оцінювання мотивації президента, а також про щирість його категоричних заяв:

Особливістю цієї ситуації є те, що вона відображає ширші тенденції в європейській та світовій політиці: боротьбу між інтернаціоналізмом та націоналізмом, між бажанням змінити світ на краще та обмеженнями, накладеними внутрішньою політикою. Для України, яка знаходиться в епіцентрі цих подій, підтримка з боку Франції та інших країн Заходу є життєво важливою, але як ця підтримка реалізується на практиці, залишається відкритим питанням

– тим більше, що далі політик зазначає, що президент Макрон отримав «de très sèches réponses des partenaires européens» – «дуже стримані реакції від європейських партнерів». Прикметник «*sec, sèche*» вжитий в переносному значенні і може також перекладатися як сухі, холодні відповіді, іменник «*réponses*» як відповіді, реакції, позиції.

РОЗДІЛ 2. ЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОРТРЕТНОГО ІНТЕРВ'Ю

2.1. Правила формулювання запитань та проведення портретного інтерв'ю французькою мовою та їхня адаптація в перекладі на українську

Проведення портретного інтерв'ю, зокрема в такому мовному контексті, як французька, вимагає глибокого розуміння культурних та мовних нюансів цього типу спілкування. Інтерв'ю є унікальним шансом дізнатися більше про людину через серію питань, які висвітлюють її життя, кар'єру, думки та почуття. При перекладі цього типу контенту з французької на українську мову, важливо зберегти суть висловлювань, а також відтворити чи адаптувати культурні та контекстуальні аспекти даної мовленнєвої діяльності.

Запитання є важливим елементом для успішного інтерв'ю. Воно має бути повноцінним і оригінальним [60]. В сучасній журналістиці також стає популярним те, що запитання формуються прямо перед аудиторією. Журналіст починає з простої, на перший погляд, думки, яка потім розширюється іншими деталями. Такий підхід дозволяє глядачам відчувати, що вони беруть участь у створенні запитання і співпереживають перебігу інтерв'ю, стаючи частиною процесу спілкування. Портретне інтерв'ю є формою діалогу, тому важливо розуміти комунікативні ролі його учасників. Підхід до вивчення інтерв'ю, зосереджений на прагма-лінгвістиці, акцентує увагу на суб'єктивних аспектах: у фокусі не лише текст, але й мовці, які беруть участь у процесі взаємодії. В інтерв'ю зазвичай задіяні дві особи: журналіст та інтерв'юований. Кожен виконує певну роль, при цьому журналіст виступає як інтерв'юер, а його співрозмовник — як інтерв'юований. Серед фахівців існують різні думки щодо взаємовідносин цих ролей. Протягом інтерв'ю журналіст дотримується ключової комунікативної стратегії — презентації співрозмовника. Основне завдання полягає в отриманні нової інформації, доступної завдяки встановленню довіри та знаходженню підходу до інтерв'юованого. Розглянемо, якими

комунікативними прийомами журналіст може впливати на співрозмовника для досягнення своєї мети.

Журналіст може використовувати ряд комунікативних прийомів, щоб ефективно вплинути на співрозмовника під час портретного інтерв'ю. Ці методики сприяють більш відвертому та інформативному обміну ідеями, допомагаючи журналісту досягнути поставленої мети — отримання нової, значущої інформації. Ось деякі з них [61]:

1. **Емпатія і залучення** — демонструючи розуміння та емпатію до історії або почуттів співрозмовника, журналіст може створити атмосферу довіри, що спонукає співрозмовника ділитися більш особистою та глибокою інформацією.

2. **Відкриті питання** — Замість питань, що передбачають однозначну відповідь "так" чи "ні", відкриті питання спонукають співрозмовника до розгорнутої відповіді, дозволяючи розкрити більше інформації про його думки та почуття.

3. **Активне слухання** — Уважне слухання та підтвердження того, що співрозмовник сказав, може зміцнити його впевненість у тому, що його думки цінуються. Це може включати повторення або перефразування його слів для уточнення та підтвердження зрозумілості.

4. **Паузи** — Журналіст може використовувати паузи після відповіді співрозмовника, що часто спонукає останнього продовжити говорити та надати додаткову інформацію, яка могла бути пропущена.

5. **Логічна послідовність питань** — Структурування питань таким чином, щоб вони логічно впливали одне з одного, допомагає підтримувати природний потік розмови і знижує напругу інтерв'ю.

6. **Посилання на висловлювання співрозмовника** — Використання висловлювань співрозмовника в подальших питаннях підкреслює, що журналіст уважно слухає та цінує його думку, сприяючи глибокому вивченню теми.

7. **Недирективні питання** — це питання, які не нав'язують співрозмовнику певної точки зору або відповіді, заохочують його висловлювати власні думки без впливу інтерв'юера.

Ці прийоми допомагають створити комунікативне середовище, де співрозмовник може відчувати себе зручно і вільно висловлювати свої ідеї, що є ключовим для успішного портретного інтерв'ю. Крім того, інтерв'юер може вдаватися до «альтернативних питань», надаючи співрозмовнику можливість вибрати один із запропонованих йому варіантів відповіді, наприклад: «*Que préférez-vous le dimanche soir - un film du soir de la médiathèque de ZDF ou "Tatort"?*» [59] – «Які Ваші уподобання у недільний вечір – вечірній фільм ZDF-медiateки або "Таторт"?»). Для жанру інтерв'ю характерні також опосередковані питання. Граматично вони є твердженнями, але несуть запитальну інтенцію та інтонаційно оформлюються як питання. Їхня прагматична функція – спонукання співрозмовника до підтвердження або спростування інформації, що міститься в них, наприклад: «*Donc tu préfères ça à la radio "Tatort" qu'à la télé "Tatort"?*» [59]. – «Отже, радіо-"Таторт" тобі подобається більше, ніж телевізійний "Таторт"». Може бути поставлене й питання з запереченням: «*Donc tu n'es pas un père fanatique et fantastique?*» [55] – «То ти не фанатичний фантастичний батько?»).

Уточнюючий комунікативний перебіг являє собою уточнююче питання, служить допоміжним комунікативним ходом, який реалізується у разі, коли попередній хід інтерв'юйованого не відповідає очікуванням інтерв'юера або не є повним, закінченим, вимагає конкретизації, як у наступному: «*La lâcheté et l'impuissance sont les plus grandes craintes de l'Homme Hermès. Êtes-vous d'accord? / Ils sont certainement au sommet de l'échelle. / Et quoi d'autre?*» – «Боягузтво і імпотенція - найбільші страхи чоловіків. Ви згодні? / Вони справді розташовуються у верхній частині шкали. / А що ще?»).

Питання-здивування. Цей комунікативний хід не має на меті запиту інформації. Такі питання несуть у собі лише семантику подиву і мають яскраво виражене експресивне забарвлення, наприклад: «*Je suis désolé, quoi? A une école*

Waldorf? *À mes oreilles, cela ressemble plus à la pédagogie la plus sombre des années cinquante*» [61]. – «Як, вибачте? У школі Вальдорф? Це звучить у моїх вухах як сувора педагогіка 50-х років».

Твердження. Завжди має ініціювальний характер, оскільки опосередковано несе у собі семантику спонування. Інтерв'юер спонукає співрозмовника прокоментувати вже відому інформацію або доповнити інформаційний ряд, наприклад: *«Il y a une scène dans le film où vous regardez le ciel et défiez Dieu... / C'est peut-être le moment le plus puissant du film»*. – «У фільмі є сцена, коли Ви дивитесь у небо та робите виклик Богу ... / Це, можливо, найсильніший момент фільму».

Висновок слідує за ланцюжком питання-відповідей і висловлює думку журналіста про співрозмовника, яка складається в ході бесіди. Такий висновок-твердження, зроблений на основі отриманої інформації, передбачає можливий коментар, підтвердження чи спростування з боку співрозмовника: *«Est-ce que quelqu'un vous conseille ou écoutez-vous votre instinct? / Il va de soi que j'ai copié quelques éléments de Stefan (Raab). Mais il y a certaines choses que je dois faire, après tout, je suis encore très jeune. / Tu ne voulais pas te promener avec des ciseaux dans la tête. / Exactement. Je fais vraiment déjà ça (...)*» [61]. – «Тебе хтось консультує чи ти прислухаєшся лише до самої себе? / Схоже, що децю я перейняла від Стефана (Рааба). Однак деякі речі мені доводиться робити просто, я ще зовсім молода. / Отже, ти не хотіла б займатися самоаналізом. Точно. Я роблю це по-справжньому (...)».

Переклад речення: *«Tu ne voulais pas te promener avec des ciseaux dans la tête?»* ми вважаємо таким, який не відповідає розмовному стилю запитання, наш варіант: *«То тобі не хотілося б порпатися у власних мізках?»*.

Оцінка. Комунікативний хід реалізується за допомогою твердження, що містить лексичні оціночні маркери. Намір інтерв'юера – дати позитивну або негативну характеристику особи співрозмовника, з якою той може погодитися чи ні, наприклад: *«Vous êtes une bonne actrice, connue et populaire. / En fait, je fais toujours partie des privilégiés et pourtant j'ai toujours peur qu'il ne se passe plus rien»*.

– «*Ви ж хороша, відома та популярна актриса / Насправді я належу ще й до найпривілейованіших, незважаючи на це, я завжди боюся, що більше не буде ролей*». Підрядне речення, яке виражає модальність: *qu'il ne se passe plus rien* вдало передано за допомогою експлікації.

Припущення. Комунікативний хід є твердженням, але з модальним відтінком невпевненості, сумніву, що часто виражається лексично за допомогою модальних слів «*probablement, peut-être*» (ймовірно, можливо).

Заперечення - це комунікативний елемент, що виражає незгоду з поглядом співрозмовника. Зазвичай воно використовується з вживанням сполучника «але». У випадку інтерв'ю, це може призвести до того, що інтерв'юер провокує співрозмовника аргументувати свою точку зору, наприклад, стосовно гендерного питання: «*Une femme qui a un enfant malade à la maison ne peut pas s'engager pleinement. C'est pourquoi je suis absolument contre les quotas / l'émancipation des femmes, mais cela semble différent. Je suis en fait d'avis que trop d'émancipation n'est pas bon*». – «*Жінка, у якої вдома хвора дитина, не може працювати на повну силу. Тому я зовсім проти квот для жінок / Емансипація, однак, означає прямо протилежне / Насправді, на мою думку, занадто багато емансипації не призводить ні до чого доброго*».

Затвердження та запит інформації. Комунікативний хід, що складається із двох компонентів; при цьому твердження є основою для запиту та свідчить про підготовленість інтерв'юера до розмови. Досить поширений в практиці інтерв'ю. За допомогою цього комунікативного ходу інтерв'юер здійснює зміну теми/підтеми та введення нової теми/підтеми розмови, наприклад: «*Enfant, vous rêviez de devenir trapéziste. Comment en êtes-vous arrivé là?*» [59] – «*У дитинстві Ви мріяли стати акробатом. Як Ви прийшли до такої ідеї?*».

Як було встановлено в ході аналізу фактичного матеріалу, запит інформації, твердження, прохання можуть виступати в ролі як ініціюючого, так і комунікативного ходу, що реагує-ініціює, в той час як уточнюючий комунікативний хід, питання-здивування, висновок, оцінка, припущення, заперечення мають виключно реагуюче-ініціувальний характер. Той чи інший

тип комунікативного ходу журналіста, своєю чергою, вимагає від інтерв'юйованого певної реакції.

Було виявлено кілька способів ухилення інтерв'юйованого від прямої відповіді. Досить поширеним комунікативним ходом тут є опосередкована відповідь. Його мета зводиться до того, щоб залишити в журналіста та читачів враження, що відповідь на запитання отримано; насправді дається неповна чи неточна відповідь. Так, якщо журналіст ставить конкретне питання, можна відповісти загальними словами: *«Qu'est-ce qui fait de vous un homme aguerri? / Je n'ai pas encore compris cela. Mais j'y travaille activement»*. – *«Що Вас робить визнаною людиною? / Це я ще поки що не встановив. Але я щодня над цим працюю»*.

Якщо ж журналіст ставить спільне питання, то замість конкретного oui чи non, співрозмовник дає відповідь, сенс якої лише опосередковано виводиться із пропозиції всього висловлювання, наприклад: *«Vos fils ont-ils vraiment plus de facilité aujourd'hui qu'à l'époque? / Le monde a changé rapidement depuis. Quand je regarde notre avenir proche, je suis très inquiet. (...) Quand il s'agit de mon fils, j'ai bien plus peur de la drogue ou de tout l'engouement pour l'informatique»* [55]. – *«Вашим сином сьогодні живеться простіше, ніж Вам тоді? / Світ з того часу дуже змінився. Коли я дивлюся в наше найближче майбутнє, воно мене дуже турбує (...). Щодо моїх синів у мене більше виникає страх щодо наркотиків чи всього цього комп'ютерного божевілля»*.

Інтерв'юйований вдається до непрямой відповіді, коли складно чи неможливо дати однозначну відповідь. Читачеві непряма відповідь дає, як правило, можливість більш вільної та широкої інтерпретації повідомлень. Ще один спосіб ухилення від прямого реагування на ініціюючий перебіг журналіста - зустрічне уточнююче питання або питання, що демонструє подив. Такі репліки, як правило, мають відтінок іронії з приводу недоречності питання журналіста, проте відповідь з боку інтерв'юйованого все-таки може бути. Якщо людина не хоче відповідати на запитання, інтерв'юер може відмовитися від подальшого ставлення питань і пояснити чому.

2.2. Особливості перекладу портретного інтерв'ю з французької мови

Будь-який текст, який підлягає перекладу, повинен бути точним і повним викладом матеріалу. При цьому, в окремих випадках дозволяється наявність тих виразних елементів, які використовуються в художній літературі і які надають мові емоційної насиченості, що на пряму залежить від тематики тексту, який перекладається. Спеціаліст, який безпосередньо займається перекладом тексту, намагається виключити можливість довільного тлумачення перекладених пропозицій. У цьому зв'язку доцільно зауважити, що при перекладі наукових текстів практично відсутні такі виразні засоби, як метафори, метонімія та інші стилістичні фігури, які широко використовуються в художніх творах для додання живої, образної мови. У той же час, переклад художніх творів здійснюється із урахуванням мовної специфіки відображення різноманітних мовних оборотів у конкретній мові.

Важливо враховувати більш високі рівні (рівень тексту, культурний рівень тощо). Еквівалентність на цих рівнях має такий же прагматичний вплив на одержувача інформації, як і текст оригіналу. Коли фахівець здійснює переклад з української на французьку (і навпаки), він починає з перетворення лексичних і семантичних особливостей тексту на рівні окремого речення як мінімальної мовної роботи. Однак це не граматичне речення. Така пропозиція має узгоджуватися за формою, включена в конкретну мовну ситуацію і має конкретну комунікативну задачу. Таким чином, основна увага приділяється комунікативній перспективі пропозиції. Саме фактична сегментація виконує комунікативну функцію, передає інформацію і впливає на вибір граматичних і семантичних структур, спосіб побудови пропозиції [48].

У процесі перекладу існує потреба у відновленні логіко-граматичного зв'язку висловлювання. Таким чином, можна позначити, що прийом лексичного опущення, узагальнення, прийом семантичного розвитку і цілісної трансформації найбільш часто використовуються при перекладі тексту з української на французьку – і, крім того, можна виділити групу структурно-

логічних перетворень в якості доповнення до поточних перетворень перекладу [38, с. 255]. У процесі перекладу тексту з української на французьку мову реалізуються наступні стратегії:

1. Стратегія загальної оцінки стилістичної близькості тексту в оригіналі і тієї групи текстів, до якої повинен належати текст перекладу. При реалізації цієї стратегії перекладач повинен оцінити ступінь емоційності і виразності перекладеного тексту (українською мовою) і привести його, обравши відповідні еквіваленти, у відповідність з нормами художнього, наукового чи політичного дискурсу.

2. Необхідно дотримуватися структури організації тексту перекладу (поділ тексту на абзаци з урахуванням меж суперфразової єдності у вигляді сегментів тексту (усного або письмового), що характеризуються відносною семантичною і функціональною завершеністю, тісними логічними, граматичними і лексичними зв'язками, що об'єднують компоненти тексту.

3. Структурне перетворення конкретних речень, включених у вихідний текст, у речення мовою перекладу. За загальним правилом у процесі перекладу на французьку мову відбуваються такі перетворення:

- структурна трансформація і поділ висловлювання;
- об'єднання речень під час перекладу;
- перетворення, пов'язані з логічним поданням інформації у тексті;
- доповнення або пропуски, що забезпечують дотримання прийнятих граматичних норм побудови речення у французькій мові;
- логічне розташування семантичних груп [13].

Переклад текстів повинен базуватися на різних моделях і методиках, а не обмежуватися лише однією. Крім граматичних трансформацій, які відображаються у семантичному аналізі початкового тексту та структуруванні висловлювань, у процесі перекладу застосовуються також техніки лексичного та синтаксичного перефразування, семантичного перетворення та інші методи. Так, у відповідності до позиції Рибенюк В.В. лексичними трансформаціями

виступають специфічні логічні прийоми мислення, використання яких сприяє розкриттю сутності та значення іншомовних слів, аналог яким наявний у рідній мові. За загальним правилом прийнято виділяти сім основних різновидів трансформацій, якими є наступні: диференціація значення, конкретизація, генералізація, змістовний розвиток, антонімічний переклад, цілісне перетворення, компенсація витрат при перекладі. [38, с. 253]

У кожній мові існує безліч синонімічних рядів слів, включаючи українську та французьку. Однак, схожі за інваріантним значенням синонімічні ряди в кожній мові відрізняються кількістю компонентів, що входять до них, і своєрідністю їхнього вживання. Тому перекладачеві часто буває досить складно підібрати еквіваленти синонімічним словам і виконати адекватний переклад. Зокрема, труднощі виникають у процесі перекладу однорідних синонімів, оскільки перерахування відповідних слів у мові перекладу може звучати неприродно, отже переклад не може вважатися еквівалентним.

Для теорії перекладу однорідні синонімічні слова становлять особливий інтерес. Щоб правильно передати зміст вихідного тексту, що містить синоніми, перекладачеві необхідно підібрати еквівалентний синонім у мові перекладу, а для цього необхідно знати весь синонімічний ряд, до якого входить це слово. У кожному синонімічному ряду є так звана домінанта, тобто слово, яке несе основне, узагальнююче значення синонімічного ряду, слова в ряді можуть відрізнятися частотністю вживання, емоційним, стилістичним забарвленням та деякими іншими ознаками. Так дієслово «*pleurer*» (плакати) є домінантою в наступному синонімічному ряду: «*pleurer*» (плакати), «*gémir*» (стогнати), «*pleurnicher*» (скиглити), «*brailleur*» (волати), «*sangloter*» (ридати), «*verser des larmes*» (лити сльози) [36].

Подібність синонімів в одному або декількох лексичних значеннях може виявитися частковою або повною. Отже, можна говорити про існування повних та відносних синонімів. Повних синонімів досить багато, але, маючи тотожне денотативне значення, вони мають відмінність у сфері застосування. Наприклад, у синонімічному ряду: «*souvent*» (часто), «*fréquemment*» (часто), є повними

синонімами, а відрізняються вони лише тим, що останнє є архаїчним словом і зустрічається в поезії. «Fréquentement» та «souvent» є повними синонімами, перший з яких зустрічається частіше в прозі, другий – у поетичних творах. Від інших слів даного синонімічного ряду ці два синоніми відрізняються акцентом на повторюваність дій, що вони описують. Будь-яке слово в порівнянні значення є і повним, і відносним синонімом залежно від цього, з яким словом відповідного синонімічного ряду воно порівнюється. Наприклад, раніше згаданому синонімічному ряду слово «sangloter» означає «ридати; схлипувати», «pleurer» – «плакати». Спільним у значенні цих синонімічних дієслів є поняття «плакати», «sangloter» має велике емоційне забарвлення, таким чином, ці синоніми можна назвати частковими [5]. Точність при виборі потрібного слова – запорука якісно виконаного перекладу інтерв'ю чи будь-якого іншого тексту, тому ми наполягаємо на дослідженні синонімії як французької та і української мови, що найпереконливіше досягається на порівнянні перекладів художніх творів.

Синоніми у мовленні можуть виконувати різні функції. Одна з функцій – функція уточнення, коли той, хто говорить, має намір розкрити відмінності в характерних ознаках, предметах або явищах дійсності, виражених синонімами. Один синонім уточнює значення іншого, при цьому обидва вони є частково еквівалентними. Такі синоніми частіше розташовуються в одному реченні, поруч і є однорідними членами. Наприклад: «*Les clairières des plantations et les kilomètres de champs de coton souriaient à un soleil chaud, placide et complaisant. A leurs lisières s'élevaient les forêts vierges, sombres et fraîches même aux midis les plus chauds, mystérieuses, un peu sinistres, les pins hurlants semblant attendre avec une patience séculaire, menacer de doux soupirs...*» – «*Галявини серед плантацій і милі бавовняних полів усміхалися теплому сонцю, спокійному, співчутливому. На їхніх узліссях височили незаймані ліси, темні й прохолодні навіть у найспекотніший полудень, таємничі, трохи похмурі зажурені сосни ніби чекали з віковим терпінням, про щось попереджали тихими зітханнями...*» [34, с. 90]. У цьому прикладі прикметники «sombre» (темний) та «froide» (холодний) уточнюються

однорідними синонімами «*mystérieux*» (таємничий), «*sinistre*» (похмурий, зловісний), наповнюючи текст додатковим сенсом і виразними образами.

З метою передачі відтінків значень синонімічних слів, перекладачам доводиться перетворювати речення, розкривати особливості значення одних слів за допомогою інших, замінювати члени речення, тобто вдаватися до використання різноманітних трансформацій. Вибір трансформації того чи іншого синоніма українською мовою як еквівалентного синоніму мовою оригіналу залежить від сполучуваності слів, від сфери вживання, частотності вживання, регістру (стилю спілкування) та інших [24].

Прийоми лексичної трансформації часто використовуються при перекладі однорідних синонімічних зворотів. Так, однорідні можуть передаватися по-різному – окремою пропозицією, словосполученням або причетним зворотом, за допомогою прийомів смислового розвитку, диференціації значень тощо. Наприклад: «*Lorsqu'elle vit ses yeux faiblir et baisser devant le regard long et troublé de son père, une légère inquiétude et une perplexité montèrent en elle quant à ce qui était caché dans le cœur d'Ashley*». – «Коли вона помічала, як він опускає очі або відводить їх убік під пильним, стривоженим поглядом батька, у її серце теж закрадалася неясна тривога: чому Ешлі такий, що в нього на душі?» [19].

Таким чином, процес перекладу обов'язково включає в себе реконструкцію тексту, засновану на розумінні та інтерпретації перекладача. Водночас, переклад – це скоріше акт міжкультурної комунікації, аніж акт міжмовної комунікації. Сутнісне значення слова, яке перекладається, напряму залежить від семантичних характеристик, а також способів поєднаних за його допомогою слів. У випадку конституального використання слів у художніх творах, часто знаходить свій прояв глибоке усвідомлення автором його семантичної структури. Це обґрунтовано властивими для слова парадигматичних і семантичних зв'язків, внаслідок чого лексичний потенціал слова розкривається будь-якою мовою.

Висновки до другого розділу

Мовленнєва поведінка учасників портретного інтерв'ю варіативна і має свої комунікативні особливості: вона здійснюється за допомогою комунікативних ходів різних типів. Запит інформації є ядерним типом комунікативного ходу журналіста. Питання інтерв'юера мають першорядне значення, оскільки є формою руху його думки і реалізують цілі та завдання інтерв'ю. Крім того, інтерв'юер використовує такі типи комунікативних ходів як уточнюючий комунікативний хід; затвердження; висновок; оцінка; припущення; заперечення; питання-здивування; прохання. Ядерним типом комунікативного ходу інтерв'юйованого є пряма відповідь, варіанти якої можуть відрізнятися у структурно-функціональному плані.

Переклад між будь-якими двома мовами, включаючи переклад з французької та на французьку, вимагає врахування численних нюансів, що визначаються особливостями кожної мови. Французька мова, з її багатим літературним спадком та особливостями вимови, створює певні виклики та свою специфіку в процесі перекладу. Успішний переклад між французькою та іншими мовами вимагає не лише глибоких лінгвістичних знань, але й розуміння культурних нюансів, історичних контекстів та особливостей обох мов. Це складний процес, що вимагає від перекладача гнучкості, творчого підходу та постійного вдосконалення власних навичок.

РОЗДІЛ 3. ПОРТРЕТНЕ ІНТЕРВ'Ю В ТВОРІ "БЕСІДИ НАЩАДКА ЕПОХИ" ФРЕДЕРІКА БЕГБЕДЕРА ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО ПЕРЕКЛАДУ

3.1. Особистий внесок Фредеріка Бегбедера в наповнення портретного інтерв'ю

Фредерік Бегбедер, відомий своєю непередбачуваною і часто провокаційною творчістю, у своєму творі «Бесіди нащадка епохи» 2015 р. розкриває досить незвичайний формат представлення свого нового роману через самоінтерв'ю. Ця ідея, витягнута з контексту власного життя Бегбедера та його споглядань професійного світу, перетворюється на живу, динамічну розповідь, що дає глибше уявлення про особистість автора та його внесок у літературу.

Самоінтерв'ю, яке відбувається у вишуканому ресторані, не тільки підкреслює ексцентричність та самоіронію Бегбедера але й відображає його глибоке розуміння культурних і соціальних тенденцій, властивих його часові. Опис обстановки, з яким він зустрічається, від багатих японок до уважних офіціантів, додає колориту його розповіді, роблячи її жвавою та барвистою.

У портретному інтерв'ю Фредеріка Бегбедера «Бесіди нащадка епохи», перекладознавчий підхід вимагає не тільки технічної вірності перекладу, але й глибокого розуміння контексту, культурних відмінностей і авторського стилю. Розглянемо детальніше як може бути реалізований цей підхід на прикладах з інтерв'ю.

Приклад 1: Створення культурної релевантності

Оригінал (інтерв'ю з **Бернаром-Анрі Леві**) : «*Le Royal Palm, c'est là où Chirac allait, c'est plus vieux*» [52, p.262].

Переклад: «*"Роял палм", де бував Ширак, старіша споруда*» [2].

Перекладач має не лише відтворити інформацію про Ширака, яка зрозуміла французькому читачу, але й надати достатньо контексту для

українського читача, можливо, з додаванням пояснень, хто такий Ширак і чому його візити важливі.

Приклад 2: Відтворення стилю автора

Оригінал (інтерв'ю з **Бернаром-Анрі Леві**) : «*Je me disais... j'aimerais comprendre la vie que vous menez*» [52, p.263].

Переклад: «*Я оце думав... хотів я збагнути життя, яке ви провадите*» [2].

Тут важливо передати роздумливий, інтроспективний тон автора, що в оригіналі передається через паузи і незакінчені думки. Переклад має зберегти цю нюансованість, що вимагає від перекладача не лише лінгвістичної, але й стилістичної гнучкості.

Приклад 3: Переклад ідіом і метафор

Оригінал (інтерв'ю з **Бернаром-Анрі Леві**) : «*Mes pensées dorment si je les assieds*» [52, p.263].

Переклад: «*Мої думки сплять, коли я сиджу*» [2].

У цьому випадку ідіоматичний вираз вимагає точного перекладу, щоб зберегти його філософський підтекст. Перекладач має зберегти метафоричність вислову, забезпечивши його зрозумілість у цільовій мові без втрати оригінального сенсу.

Приклад 4: Адаптація культурних реалій

Оригінал (інтерв'ю з **Бернаром-Анрі Леві**) : «*Il est plus récent, c'est une décoration dans le style "Aman" »* [52, p.262].

Переклад: «*Там оформлення у стилі "Аман"*» [2].

Тут перекладач стикається з викликом передати зміст, який може бути не відомий українській аудиторії. Важливо забезпечити пояснення або адаптацію стилю «Аман», щоб українські читачі могли зрозуміти, що це означає, можливо, через примітки або додаткові роз'яснення в тексті.

Ці приклади ілюструють, як перекладач може використовувати різні стратегії для забезпечення культурної та стилістичної відповідності тексту, що є ключовими у перекладі портретних інтерв'ю.

У фрагменті, де Бегбедер описує свій прихід у ресторан, він використовує витончений гумор та самоіронію, щоб показати свою взаємодію зі світом. *«Comme je publie un nouveau roman à la rentrée, GQ a beaucoup insisté pour que je m'invite à déjeuner moi-même en avant-première mondiale. J'ai eu beau dire à la rédactrice en chef que je détestais ma propre compagnie...»* [52].

«Оскільки перед початком літературного сезону в мене виходила нова книжка, ГК дуже наполягала, аби я сам себе запросив на обід перед світовою прем'єрою. Дарма я казав головній редакторці, що не зношу власної компанії...» - цей уривок ілюструє, як автор грає з концепцією самоінтерв'ю, водночас критикуючи непослідовність головної редакторки та іронізуючи над собою. Доречна зноска з тлумаченням виразу *«la rentrée, la rentrée littéraire»* – важливий комерційний період в книговидавничій справі, який припадає на вересень разом з початком занять у школах, коли масово виходять нові книжки і проводяться літературні салони, зустрічі тощо.

Переклад такого тексту з французької на українську мову зберігає дух оригіналу, передаючи не тільки слова, а й емоційне тло, яке Бегбедер вкладає у свої роздуми. *«Le serveur : Alors comme mise en bouche nous avons un chaud-froid d'oignons avec une crème de petits pois»* [52]. – *«Офіціант: Тоді в якості закуски холодний салат зі смаженої цибулі з гороховим пюре»* - цей момент обговорення обіду в ресторані відображає не тільки екстравагантність ситуації з дотепною грою слів «гаряче/холодне», але й глибоку саморефлексію автора, а також відбиває ставлення французів до їжі і кулінарії, яка є нематеріальною спадщиною цієї країни і предметом гордості усіх французів.

Переклад такого твору з французької на українську мову має свої особливості та виклики, оскільки вимагає не тільки точного перенесення змісту, але й збереження унікального стилю автора, його іронії та гумору. Українська версія, опублікована видавництвом КМ-БУКС, є прикладом вдалої адаптації, що відтворює легкість, грайливість та розмовний стиль оригіналу, дозволяючи читачам повною мірою насолодитися майстерністю Бегбедера. Сам Бегбедер, використовуючи портретне інтерв'ю як форму самовираження, знову

підтверджує свій талант перетворювати звичайні події на глибокі роздуми про життя, суспільство та мистецтво. Його вміння говорити на серйозні теми з легкістю та гумором робить його твори не тільки захопливими, але й доступними для широкої аудиторії. Такий підхід, без сумніву, вносить значний внесок у сучасну літературу, розширюючи межі традиційного розуміння літературного процесу. Оригінальна французька мова творів Бегбедера несе в собі притаманний їй шарм і культурні нюанси, які ставлять перед перекладачем значні виклики. Суть стилю Бегбедера, позначеного іронією, дотепністю та рефлексивним, часто провокативним тоном, глибоко вкорінена в культурному та мовному контексті оригінального тексту. Критика перекладу часто зосереджується на тому, як передано ці стилістичні нюанси. Одним із найпоширеніших пунктів критики є потенційна втрата унікального голосу Бегбедера. В оригіналі він використовує мову не лише як засіб комунікації, але й як інструмент залучення читача на різних рівнях - інтелектуальному, емоційному та культурному. Завдання перекладача - відтворити цю багаторівневу взаємодію іншою мовою, що вимагає не лише лінгвістичної майстерності, а й глибокого розуміння як вихідної, так і цільової культури.

Більше того, культурні референції та ідіоми, які Бегбедер використовує для збагачення своїх портретів, становлять ще один виклик. Ці елементи можуть бути глибоко вкорінені у французькому контексті і не мати прямих еквівалентів у мові перекладу. Рішення про те, чи перекладати їх дослівно, чи замінити подібними референціями з цільової культури, чи пояснити їх за допомогою виноска, може суттєво вплинути на враження читача та автентичність перекладеного твору. Критика перекладу може також зосереджуватися на плавності та читабельності тексту. Навіть якщо перекладачеві вдається передати стиль автора та культурні нюанси, кінцевий продукт повинен також природно звучати мовою перекладу. Незграбний або надто дослівний переклад може порушити залучення читача до сприйняття книжки і зменшити загальний вплив інтерв'ю.

Таким чином, критика перекладу інтерв'ю Бегбедера оцінює вірність перекладу оригіналу не лише з точки зору змісту, але й стилю та культурного резонансу. Вона досліджує, наскільки ефективно перекладач подолав розрив між двома мовними та культурними ландшафтами, зберігши голос автора і зробивши текст доступним та цікавим для нової аудиторії.

3.2. Портретне інтерв'ю в творі «Бесіди нащадка епохи» Фредеріка Бегбедера

Створення портретного інтерв'ю - захоплюючий процес, що поєднує лінгвістику, журналістику, психологію та майстерність автора. Це метод, який прагне відобразити не лише фізичну схожість людини, але й її сутність, її думки, почуття та досвід, перекладаючи ці нематеріальні якості в матеріальну репрезентацію, будь то за допомогою слів, зображень чи обох цих способів. Коли ми думаємо про портретні інтерв'ю, ми маємо на увазі детальне, всебічне дослідження характеру людини, її життя та впливу, який вона справила на своє оточення чи певну сферу. Цей тип інтерв'ю виходить за межі поверхневих деталей, заглиблюючись у глибокі, особисті території, щоб розкрити шари та складності, з яких складається особистість. Роль інтерв'юера полягає в тому, щоб спрямовувати цю подорож, скеровуючи розмову в шанобливий, але допитливий, проникливий, але не нав'язливий спосіб.

Процес починається з дослідження. Перед зустріччю з людиною інтерв'юер повинен зібрати якомога більше інформації про неї. Це включає в себе біографію, досягнення, проблеми, суспільне сприйняття та будь-які інші важливі деталі. Цей крок має вирішальне значення, оскільки допомагає інтерв'юеру сформулювати змістовні та персоналізовані запитання, що, в свою чергу, заохочує респондента до надання глибоких відповідей.

Під час інтерв'ю атмосфера має бути комфортною та довірливою. Інтерв'юер повинен вміти слухати, а не тільки чути. Йдеться про розуміння нюансів у відповідях, емоцій, що стоять за словами, та вміння відповідно

адаптувати хід розмови. Мета полягає в тому, щоб зняти напругу, виявити людину, яка стоїть за публічним іміджем або поверхневою ідентичністю.

Аналіз перекладу книги Фредеріка Бегбедера «Бесіди нащадка епохи», зокрема портретних інтерв'ю, показує, як перекладацький підхід працює з мовними, стилістичними та культурними елементами. Наведені приклади демонструють як виклики, так і стратегії, пов'язані з передачею нюансів оригінального тексту.

1. Передача розмовних та ідіоматичних виразів

Оригінал (інтерв'ю з **Фредеріком Бегбедером**) : «*Tu ne comprends rien à la littérature, Ducon. Le sujet d'Un roman français n'est pas moi, c'est l'enfance...*» [52, р. 296].

Переклад: «*Ти ні хріна не розумієшся на літературі, братику Козіоле. У "Французькому романі" йдеться зовсім не про мене, а про дитинство...*» [2].

Переклад «*Ducon*» на «*братику Козіоле*» (дослівно «брат Козел») цікавий тим, що він намагається зберегти неформальний і дещо зневажливий тон оригіналу, використовуючи грайливе, але принизливе прізвисько. «Ти ні хріна не розумієш» – це швидше жаргон чи грубий розмовний спосіб передати нерозуміння, що відображає неформальний тон оригіналу.

2. Культурна адаптація

Оригінал (інтерв'ю з **Фредеріком Бегбедером**) : «*J'ai déjà essayé de me raser la tête comme Britney*» [52, р. 297].

Переклад: «*Я вже пробував голитися наголо а-ля Брітні...*» [2].

Перекладач вирішив зберегти референцію до Брітні Спірс, використовуючи «а-ля Брітні» для контекстуалізації гоління голови, що зберігає культурну референцію та додає знайомого відтінку для цільової аудиторії. Фраза «а-ля» використовується для збереження стилю та гумору, що має на увазі під імітацією радикальних дій відомої публічної особи.

3. Конкретність і точність контексту

Оригінал (інтерв'ю з **Фредеріком Бегбедером**) : *«Non, mais François Bayrou aurait dû m'appeler. Au moins je lui aurais donné un Lexomil avant son débat télévisé»* [52, p.298].

Переклад: *«Ні, але Франсуа Байру мав би мені зателефонувати. Я б рекомендував йому перед теледебатами приймати седативні препарати»* [2].

Цей переклад демонструє перехід від конкретної згадки про «Лексоміл», конкретну марку ліків, до більш загального «седативні препарати» (заспокійливі препарати). Ця зміна може бути спрямована на те, щоб зробити текст більш універсально зрозумілим, припускаючи, що конкретний бренд може не викликати резонансу або не бути впізнаваним українською аудиторією, хоча можна було застосувати підміну «броміди», тоді авторський сарказм був б дошкульнішим.

В інтерв'ю з **Альбером Коссері** ми розглянемо питання перекладу, зокрема, як збереження культурної ідентичності, тональності та стилю оригіналу впливає на сприйняття тексту українською аудиторією. Аналіз різних аспектів перекладу допоможе виявити основні виклики та стратегії, що використовуються для забезпечення адекватності і точності передавання змісту.

1. Культурна адаптація:

Оригінал: *«Dès qu'il réapparaît, c'est l'annonce du printemps. Normal : Cossery est une hirondelle»* [52].

Переклад: *«Як тільки він з'являється, то вже весна. Козеріг – це ластівка»* [2].

Аналіз: В оригіналі використано гру слів з порівнянням персонажа з ластівкою, що асоціюється з приходом весни. Переклад змінює ім'я Cossery на Козеріг, що зберігає гру слів, але втрачає оригінальне ім'я персонажа. Ми дослідили похідні іменників cossard, розумово нездатний, наша пропозиція – «телепень», «cosse» - «стручок», тоді можна було б перекласти це речення: *«То цей Телепень – ластівка?»*. Чи: *«То цей Стручок – ластівка?»*. Або все ж таки можна було залишити: *«Косарі – це ластівка?»*.

2. Ідіоматичні вирази:

Оригінал: «AC: èèèèèè in on!! [Traduction : "Je viens d'enregistrer un entretien pour France Culture par téléphone!"]» [52].

Переклад: «Iiiiiiii в ефірі!!! [Переклад: "Я щойно записав по телефону інтерв'ю для France Culture!"]» [2].

Аналіз: Оригінальна фраза містить специфічний для французької мови звуковий ефект, який важко передати в українському перекладі. Замість цього перекладач надає зрозуміліший еквівалент, але втрачає оригінальну звукову гру. Пропонуємо: «Бе-бе-бе!». Це передасть вади звуку при спілкуванні!

3. Тональність і стиль:

Оригінал: «Je proteste : FB: Au contraire, vous êtes un modèle, une statue du Commandeur. Vous faites culpabiliser tous les schizophrènes débordés! Vous êtes une leçon de détachement, un exemple de je-m'en-foutisme, un.....» [52].

Переклад: «Я протестую: ФБ: Навпаки, ви - зразок для наслідування, статуя Командора. Ви змушуєте всіх перевтомлених шизофреніків відчувати себе винними! Ви - урок відстороненості, приклад того, що мені "начхати на все".....» [2].

Аналіз: У перекладі збережено грубість і насмішку оригіналу, але використання терміну «шизофреніки» може бути сприйнято як менш коректне в українському контексті. Але є таке влучне слово як пофігізм!

Оригінал: «FB: Quelle est la question la plus bête que les journalistes te posent? AC: "Pourquoi résidez-vous à La Louisiane depuis cinquante ans?" FB: Zut! C'était ma prochaine question!» [52].

Переклад: «ФБ: Яке найдурніше питання ставлять вам журналісти? AC: "Чому ви живете в Луїзіані вже п'ятдесят років?" ФБ: Чорт, це було моє наступне питання!» [2].

Аналіз: У перекладі використано український еквівалент для «Zut!», що відповідає неформальному та грубуватому тону оригіналу – блін!

Стратегії перекладу, використані в цих прикладах, ілюструють баланс між вірністю оригіналу та адаптацією до цільової культури. Перекладач взяв на себе сміливість забезпечити збереження розмовного духу та гумору, притаманних

творам Бегбедера, що має вирішальне значення при перекладі особистих та культурно нюансованих текстів, таких як інтерв'ю. Однак вибір на користь узагальнення конкретних ліків може розглядатися як втрата особливого колориту оригінального тексту, що може дещо відволікти від автентичності. Загалом, переклад зберігає суть і тон оригіналу, забезпечуючи доступність характерного голосу Бегбедера для україномовної аудиторії. Такий підхід підкреслює складний процес прийняття рішень, притаманний художньому перекладу, коли перекладач повинен постійно балансувати між буквальним та інтерпретаційним, щоб передати як букву, так і дух оригінального тексту.

В портретному інтерв'ю, проведеному Фредеріком Бегбедером, задано ряд запитань, що відображають його непересічний стиль та здатність занурюватись у глибинні особистісні теми своїх співрозмовників. Наприклад, запитання «*A quel moment le nom Frédéric Beigbeder a-t-il été le plus difficile à porter?*» [52]. – «Відколи вам тяжко стало носити ім'я Фредерик Бегбедер?» [2] відкриває дискусію про особисті виклики, пов'язані з репутацією. Бегбедер рефлектує на свій арешт у 2008 році, вказуючи на те, що популярність може мати негативний бік, коли вона стає приводом для додаткового покарання.

Далі, запитання «*Qu'est-ce que vous voyez le matin en vous regardant dans la glace?*» [52]. – «Що ви бачите щоранку, коли дивитесь в дзеркало?» [2] дозволяє Бегбедеру розкрити свої думки про самосприйняття та експерименти з власним іміджем. Відповідаючи на нього, Бегбедер згадує про свої спроби змінити зовнішність, що підкреслює його бажання ризикувати та експериментувати. В контексті політичних переконань, запитання «*Après le Parti communiste, avez-vous été approché par un parti, le gouvernement, le NPA, ou par Europe Ecologie après votre magnifique interview de Daniel Cohn-Bendit dans GQ?*» [52]. – «Після комуністичної партії чи зверталася до вас якась партія, уряд, НАП* або "Екологічна Європа", коли вийшло в "GQ" ваше блискуче інтерв'ю з Данієлем Коном-Банді?» [2] висміює політичні амбіції та відображає скептицизм щодо політичної участі.

Також, у питанні про можливість бути міністром, «*Vous étiez à l'Élysée le jour de la remise de la Légion d'honneur à votre frère Charles, Sarkozy vous a-t-il proposé d'être ministre? D'ailleurs vous vous verriez ministre de quoi?*» [52]. – «*Ви були в Єлисейському палаці на врученні ордена Почесного легіону вашому братові Шарлю. Чи не запропонував Саркозі вам стати у нього міністром? І взагалі яким міністром хотіли б ви бути?*» [2], Бегбедер ясно висловлює свої антиавторитарні настрої та небажання володіти владою, що підкреслює його ціннісні орієнтації та відмову від владних амбіцій. Питання про особисту ганьбу, «*Racontez-nous la plus grosse honte de votre vie*» [52]. – «*Розкажіть про найдужчий сором у вашому житті*» [2], де Бегбедер розповідає про крадіжку книги, що демонструє його складні відносини із суспільними нормами та власними імпульсами. Ці запитання та відповіді не тільки розкривають глибину та складність особистості Бегбедера, але й висвітлюють його здатність до самоіронії та рефлексії над власними недоліками та скандалами, надаючи інтерв'ю особливої інтенсивності та багатогранності.

Ця робота пропонує унікальний погляд на свідомість Бегбедера, демонструючи його роздуми про життя, літературу, кохання та сучасність. Створюючи портрет через інтерв'ю в цьому контексті, Бегбедер ефективно розмиває межі між інтерв'юером та інтерв'юйованим, дозволяючи читачам заглибитися в складнощі його характеру та епохи, яку він представляє. Підхід Бегбедера до цих розмов є глибоко інтроспективним, він часто ставить під сумнів не лише свої переконання та вчинки, але й суспільні норми та швидкі зміни, що відбуваються в сучасному світі. Його стиль є самобутнім і характеризується поєднанням іронії, відвертості та глибокого відчуття екзистенціального пошуку. У цих діалогах Бегбедер не лише допитує себе, але й запрошує читача до глибшого роздуму над власним життям та духом «століття», про яке він розповідає.

У тексті, присвяченому Мюссе, його особистість і життя описуються через призму ряду трагічних атрибутів: він виставлений як непередбачувана, хвора, розорена, наркозалежна, переслідувана державою людина. Ці характеристики

формують зображення особи, обтяженої стражданнями і конфліктами, створюючи портрет, пронизаний безперервною боротьбою з обставинами. Натомість у розділі про Бегбедера розмова ведеться в значно позитивнішому та іронічному ключі. Опис його обіду в ресторані з трьома зірками Michelin подається як насолода життям. Обід з вишуканими стравами і добірним вином використовується як спосіб демонстрації захоплення кулінарією. Іронія і самоіронія, що супроводжують його оповідь, надають обговоренню легкості та гумору, трансформуючи звичайну їжу в атрибут культурної насолоди.

Це порівняння підкреслює контраст між тоном та наративом у різних частинах тексту. Тоді як портрет Мюссе відтворюється з трагічними барвами, Бегбедер використовує кулінарію та винну культуру як символи насолоди життям, показуючи простіший і більш оптимістичний підхід до існування. Він зображає життя як послідовність задовольень, контрастуючи з важким викладом життєвих обставин Мюссе, що вказує на різноманітність літературних цілей та світоглядів різних авторів різних епох. Тож на відміну від Мюссе наш герой, який складається з власне Бегбедера і всіх його співрозмовників - живчик і оптиміст! Колективний портрет сина ХХІ сторіччя!

Інтерв'ю в «Conversations d'un enfant du siècle» не є традиційними; вони являють собою складний рух думок і слів, які малюють яскравий портрет Бегбедера як творця і критика свого часу. Він використовує ці обміни для препарування тканини 21-го століття, досліджуючи такі теми, як вплив технологій на людські стосунки, пошуки щастя в матеріалістичному світі та роль мистецтва і літератури в суспільстві. У своїй інтроспективній подорожі Бегбедер розкриває свої вразливі сторони, суперечності та невпинний пошук сенсу серед хаосу сучасного життя. Що робить портретне інтерв'ю в роботах Бегбедера таким переконливим, так це його автентичність та відвертість. Він не соромиться викривати свої недоліки та невпевненість, що робить його більш близьким читачеві. Такий рівень чесності спонукає до більш тісної взаємодії з текстом, оскільки читачі заохочуються до роздумів про власний досвід і сприйняття світу. Створюючи цей портрет, Бегбедер також досліджує концепцію спадщини і те, як

життя і творчість людини можуть бути запам'ятані або забуті у швидкоплинну цифрову епоху. Його роздуми про славу, смертність і бажання залишити по собі тривалий слід у світі додають гостроти оповіді, підкреслюючи універсальну боротьбу людини за пошук мети і постійності.

«Conversations d'un enfant du siècle» є свідченням сили портретного інтерв'ю як літературної форми. Бегбедер майстерно використовує цей формат, щоб створити багатовимірний автопортрет, який є водночас особистою сповіддю та коментарем до ширшого людського буття. Цей твір спонукає читачів критично осмислити світ, у якому вони живуть, і своє місце в ньому, що робить його вагомим внеском у сучасну літературу та мистецтво інтерв'ю. Для читачів і письменників, які цікавляться тонкощами створення таких портретів, робота Бегбедера пропонує цінне розуміння потенціалу інтерв'ю, яке здатне вийти за межі простої біографії і стати платформою для дослідження глибин людських думок та емоцій. Воно підкреслює важливість автентичності, самоаналізу та сміливості протистояти незручній правді – елементів, необхідних для створення значущих і вражаючих портретів.

3.3. Перекладацькі модифікації і трансформації в творі «Бесіди нащадка епохи» Фредеріка Бегбедера

Перекладацькі модифікації та трансформації в творі «Бесіди нащадка епохи» Фредеріка Бегбедера слугують не просто для адаптації тексту при переході від однієї мови до іншої, але й відіграють важливу роль у збереженні його унікального стилю, гумору та глибини мислення. Під час перекладу тексту, зокрема такого, що насичений критикою і самокритикою, іронією, культурними посиланнями та авторськими новотворами, перекладач стикається з численними викликами, які вимагають творчого підходу та глибокого розуміння як вихідної, так і цільової культур.

Передача гумору та іронії Фредеріка Бегбедера у перекладі вимагає особливого підходу, зокрема через його стиль, який часто включає гру слів,

культурні референси та особливості французької мови. Ці елементи можуть бути особливо складними для перекладу, оскільки прямий переклад може не передати іронію або гумористичний відтінок оригіналу. Один із прикладів такої адаптації може виглядати наступним чином:

Оригінал (інтерв'ю з **Бретом Істоном Еллісом**): «*Elle a un corps de déesse grecque – dommage qu'elle ait aussi le nez*» [52].

Цей вислів використовує гру слів і культурні референси, вказуючи на ідеальні форми "тіла грецької богині" та згадуючи про відомі статуї з відламаними носами.

Переклад : «*В неї фігура грецької богині – шкода, що і ніс відповідний*» [2].
У цьому перекладі зберігається гумористичний тон, але водночас адаптується культурний контекст, використовуючи аналогічне порівняння, яке буде зрозуміле українському читачеві. Перекладач використовує аналогію зі статуями, що також можуть мати пошкодження, зокрема відламані частини, що додає іронічний відтінок.

Такий підхід вимагає від перекладача не тільки глибокого розуміння оригінального тексту та його культурного контексту, але й здатності креативно мислити, аби створити аналогічні ефекти у цільовій мові. Це показує, наскільки важливою є креативність і гнучкість у процесі перекладу літературних творів, особливо коли мова йде про гумор та іронію.

Оригінал (інтерв'ю з **Аленом Фінкелькраутом**): «*maison de cuisine*» [52].

Переклад: «*дому кухні*» [2].

Аналіз: В оригіналі вживається фраза, яка має конкретне значення у французькій культурі, асоціюючись із вишуканістю та високим рівнем кулінарії. В українському перекладі втрачається ця специфіка, перетворюючись на загальніший вираз.

Оригінал (інтерв'ю з **Аленом Фінкелькраутом**): «*En plus, c'est très... posé*» [52].

Переклад: «*До того ж, вона дуже... позерська*» [2].

Аналіз: Французький вираз «*posé*», який можна інтерпретувати як солідний, урівноважений або продуманий, перекладено як «*позерська*», що вносить в текст негативне забарвлення і змінює сприйняття інформації.

Оригінал (інтерв'ю з Аленом Фінкелькраутом): «...*un pays où l'on mange de cette façon n'était pas encore complètement foutu*» [52].

Переклад: «...*країна, де люди так харчуються, ще не остаточно зруйнована*» [2].

Аналіз: Оригінальний вислів використовує неформальний, майже вульгарний вираз «*foutu*», який дослівно перекладається як «*проклятий, спалюжений, зіпсований, кінчений*», літературне значення: «*втрачений*» і має сильні емоційні конотації. В українському перекладі використано більш нейтральний і формальний вираз, що змінює емоційне забарвлення речення.

В процесі перекладу творів Фредеріка Бегбедера, особливо таких, як його інтерв'ю, що відбуваються під час споживання їжі та напоїв, перед перекладачем стоїть завдання адекватного відтворення культурних посилань. Культурні референси, що охоплюють історичні події, літературні та кінематографічні твори, а також відомих особистостей, можуть бути незнайомими читачеві іншої культурної спільноти, що вимагає від перекладача здійснення трансформації тексту для збереження його багатогранності та глибини.

Основними стратегіями перекладу є залишення посилань без змін, адаптація або ж додавання пояснювальних приміток. Збереження оригінальних посилань є ефективним, коли вони відомі міжнародній аудиторії і не вимагають додаткових пояснень. Адаптація посилань здійснюється шляхом заміни культурно специфічних елементів на аналогічні або близькі за змістом у культурному контексті цільової мови. Це дозволяє читачу краще зрозуміти текст, водночас зберігаючи його інтенціональну багатовимірність. Нарешті, додавання приміток може виявитися корисним у випадках, коли адаптація або збереження оригінального посилання не передає повної глибини контексту, надаючи читачеві додаткову інформацію для кращого розуміння тексту.

Крім того, особливість інтерв'ю Бегбедера полягає у тому, що вони проводяться у контексті споживання їжі і напоїв, що надає їм особливої атмосфери та додає символічне значення. У цьому контексті меню в ресторанах набуває ролі не лише фону для розмов, а й активних учасників інтерв'ю, часто слугуючи каталізатором для поглиблення діалогу або розкриття характеру співрозмовників. Кулінарія та випивка відіграють значущу роль у тексті, демонструючи культурні особливості Франції. Їжа та напої використовуються як засіб ілюстрації розкоші та естетичного задоволення, яке нерозривно пов'язане з французьким способом життя. Наприклад, опис обіду в ресторані з трьома зірками Michelin на прикладі «*Le Pré Catelan*» [52] відкриває читачам вишуканість і високий стандарт французької гастрономії. Шеф-кухар Фредерік Антон, згаданий у тексті, є реальною особистістю, відомою своєю кулінарною майстерністю, що підсилює реалістичність бесіди.

Вибір місця для обіду не випадковий; це підкреслює не лише кулінарні переваги героя, але й його соціальний статус. Меню ресторану, зокрема «*chaud-froid d'oignons avec une crème de petits pois*» [52] та «*soupe de crabe et une gelée de crabe au caviar*» [52], виступає не просто як перелік страв, а як символ розкоші та уваги до деталей, що є характерними для французької кухні.

Згадування вина «*saint-aubin 1er cru*» [52] з назвою «*Murgers des dents de chien*» [52] вносить у текст елемент культурної глибини, адже вино є важливою частиною французької культурної ідентичності. Це не просто напій, це частина історії та традиції, що передається з покоління в покоління. Вибір вина є важливим не лише з точки зору смаку, але й як засіб виявлення соціальних прагнень та особистісних якостей героя. Таким чином, кулінарія і випивка у цьому тексті служать не тільки фоном для розгортання подій або місцем для розмов, але й активно впливають на розвиток сюжету, відображаючи внутрішній світ персонажів, їхні естетичні уподобання та соціальний статус. Вони є інструментом, за допомогою якого автор комунікує з читачем, передаючи емоції та культурні коди.

Лексичні та стилістичні адаптації також відіграють значну роль у перекладі творів Бегбедера. Автор часто використовує нестандартну лексику, неологізми та авторські вирази, що вимагає від перекладача не лише досконалого знання мови, а й здатності творчо відтворити ці елементи в цільовій мові. Порівняльний аналіз між французьким оригіналом Фредеріка Бегбедера та його українським перекладом на основі вибраних фрагментів дозволить нам глибше зрозуміти, яким чином перекладацькі рішення впливають на зміст та емоційне сприйняття тексту.

Фрагмент 1

Оригінал: *«Tu ne comprends rien à la littérature, Ducon. Le sujet d'Un roman français n'est pas moi, c'est l'enfance...»* [52].

Переклад: *«Ти ні хріна не розумієшся на літературі, братику Козіоле. У "Французькому романі" йдеться зовсім не про мене, а про дитинство...»* [2].

Аналіз: У цьому уривку видно, як перекладач вирішив зберегти зневажливий тон звернення, використавши в українській версії фразу «братику Козіоле» замість буквального перекладу «*Ducon*», який може мати більш грубе забарвлення. Крім того, замість стандартного «нічого не розумієш» вжито емоційно насичений вираз «ні хріна не розумієшся», що не тільки підкреслює глибину емоцій, але й допомагає відтворити аутентичність тексту у контексті української мови, компенсуючи при цьому випадання жаргонного слова «*Ducon*».

Фрагмент 2

Оригінал (інтерв'ю з Фредеріком Бегбедером): *«Le maître d'hôtel apporte une soupe de crabe et une gelée de crabe au caviar, on peut parler de»* [52].

Переклад: *«Офіціант приносить крабовий суп і заливне з крабів з ікрою...»* [2].

Аналіз: переклад вірно відтворює зміст оригінального тексту, однак адаптує термінологію: з «*метрдотель*» (що часто асоціюється з вищим офіціантом або менеджером ресторану) на «*офіціант*». Ця зміна може легко вплинути на уявлення про рівень сервісу та атмосферу в ресторані, хоча не

змінює основного змісту висловлювання. Використання терміну «*метрдотель*» могло б додати більше вишуканості, підкреслюючи статус ресторану та важливість інтерв'ю з відомими письменниками, проведеного в такому закладі.

Фрагмент 3

Оригінал (інтерв'ю з **Фредеріком Бегбедером**) : «*J'ai déjà essayé de me raser la tête comme Britney...*» [52].

Переклад: «*Я вже пробував голитися наголо а-ля Брітні...*» [2].

Аналіз: у даному витягу перекладач зберіг ім'я «*Britney*», тим самим забезпечивши контекстуальну ясність для українського читача. Заміна французького «*comme*» на «*а-ля*» є прикладом адаптації, що відтворює легкість та гумор оригіналу. Таке використання фрази «*поголити голову а-ля Брітні*» стає особливо доцільним, оскільки в більшості випадків саме чоловіки голять голову, що додає іронічного відтінку перекладу.

Фрагмент 4

Оригінал (інтерв'ю з **Фредеріком Бегбедером**) : «*Non, mais François Bayrou aurait dû m'appeler. Au moins je lui aurais donné un Lexomil avant son débat télévisé*» [52].

Переклад: «*Ні, але Франсуа Байру мав би мені зателефонувати. Я б рекомендував йому перед теледебатами приймати седативні препарати*» [2].

Аналіз: у даному уривку перекладач обрав не використовувати специфічну назву медикаменту «*Lexomil*», замінивши її на більш загальний вираз "седативні препарати". Цей вибір міг бути зумовлений бажанням зробити текст зрозумілішим для українських читачів, які можуть не бути ознайомлені з цим конкретним брендом. Однак, «*Lexomil*», що є українським аналогом «*бромазепаму*», відноситься до категорії потужних седативних засобів із значним переліком побічних ефектів, та його прийом може розкривати певні особливості персонажа, що мало важливість для Бегбедера. Перекладач міг би використати пошукові системи для кращого розуміння значення оригінального терміну.

Фрагмент 5

Оригінал (інтерв'ю з **Фредеріком Бегбедером**) : «*Je suis devenu rouge écarlate et les clients du magasin me regardaient avec commisération...*» [52].

Переклад: «*Я почервонів як рак, а покупці дивилися на мене з презирством...*» [2].

Аналіз: тут маємо приклад, де емоційний відтінок оригінального тексту зазнав змін через перекладацьку помилку. Перекладач, спираючись на інтуїцію замість верифікації значення слова «*commisération*» за словником, спровокував емоційне зміщення. У французькій мові це слово означає «*співчуття*», в той час як український переклад використовує слово «*презирство*», що надає ситуації значно більш негативний відтінок. Така невідповідність може змінити сприйняття мотивів персонажа та його взаємодії з іншими.

Фрагмент 6

Оригінал (інтерв'ю з **Фредеріком Бегбедером**) : «*La coke, c'était sur une Chrysler noire*» [52].

Переклад: «*З коксом - це був чорний "Крайслер"*» [2].

Аналіз: цей фрагмент показує, що деякі елементи перекладу зберігаються майже незмінними, за винятком адаптації написання згідно фонетичними особливостями української мови. Такий підхід допомагає зберегти оригінальний зміст та контекст, що є важливим для збереження автентичності наративу.

Фрагмент 7

Оригінал (уявне інтерв'ю з **Дж. К. Селінджером**, помер 2010 р.): «*J.D. Salinger, pourquoi avez-vous accepté, après cinquante ans de silence, cet entretien?*» [52]

Переклад: «*Дж. Д. Селінджер, чому після п'ятдесяти років мовчання ви погодилися на це інтерв'ю?*» [2]

Аналіз: переклад даного запитання відтворює точність і емоційне забарвлення оригіналу. Збереження прямого звернення до персонажа є важливим, оскільки це передає інтимність моменту, що є характерною рисою стилю Бегбедера. Додавання зноски на цій сторінці є доцільним, оскільки

Селінджер принципово унікав інтерв'ю. Суть цього запитання підкреслює п'ятдесятилітню відмову від взаємодії з журналістами.

Фрагмент 8

Оригінал (інтерв'ю з **Фредеріком Бегбедером**) : «*Je n'ai pas l'impression qu'il existe une recette toute faite pour l'écriture*» [52, p.301].

Переклад: «*Я не впевнений, що для письменства є готові рецепти*» [2].

Аналіз: у перекладі вдало збережено сенс та нюанс ухильності, може, невпевненості автора у власних словах, що є ключовим для розуміння його ставлення до процесу творчості, а також журналістською провокацією, мета якої розговорити інтерв'юйованого. Вибір слів у перекладі відображає авторське бачення теми.

Фрагмент 9

Оригінал (інтерв'ю з **Frédéric Beigbeder**) : «*Je bénis le Pré Catelan où je viens depuis l'âge de quatre ans...*» [52, p.302].

Переклад: «*Подумки я благословляю ресторан "Пре Катлан", куди я ходжу з чотирирічного віку..*» [2].

Аналіз: Перекладач вдало передав власні почуття автора до місця, використавши слово «*подумки*», яке надає висловлюванню більше особистості та близькості. Слова в перекладі вказують на те, що місце важливе для автора. Також згадка про те, що ресторан розташований у маленькому замку в Булонському лісі, додає культурного та гастрономічного значення. Корисним було б додати пояснення від перекладача про це.

Фрагмент 10

Оригінал (інтерв'ю з **Frédéric Beigbeder**) : «*Ce qui se passe généralement à la publication d'un livre, c'est un long moment de vide...*» [52, p.302].

Переклад: «*Після виходу книжки зазвичай настає порожнеча...*» [2].

Аналіз: Цей фрагмент перекладено з великою відданістю оригінальному змісту, де досить лаконічно передано почуття порожнечі, яке автор відчуває після завершення роботи над книжкою. Вибір слова «*порожнеча*» ефективно відтворює емоційний стан автора.

Перекладацькі модифікації, як видно з цих фрагментів, не лише дозволяють зберегти первинний зміст та емоційне насичення та вплив тексту на читача, але й адаптують його для глибшого розуміння і сприйняття у контексті цільової мови та культури. Перекладач вносить свій внесок, зберігаючи баланс між вірністю оригіналу та необхідністю зробити текст доступним і зрозумілим для нової аудиторії.

Висновки до третього розділу

У третьому розділі ми розглядали унікальний підхід Бегбедера до жанру портретного інтерв'ю та аналізували, як цей підхід відображений в українському перекладі твору. Вивчення тексту виявило, що Бегбедер не тільки використовує портретне інтерв'ю як засіб самовираження, але й як спосіб глибокого аналізу сучасної культури та її впливу на людину. Особистий внесок автора в наповнення портретного інтерв'ю полягає в тому, що він перетворює його на інструмент самопізнання та саморефлексії, змушуючи читача задуматися над сутністю творчості та місцем індивіда в сучасному світі. Його твір знаходить своє місце в літературі також завдяки інтертексту – назва твору перегукується з назвою роману Альфреда де Мюссе «Сповідь сина століття». Всупереч песимізму Мюссе Бегбедер змальовує свого сина сторіччя як людину, яка любить життя і вміє насолоджуватися його надбаннями, на все має свою точку зору, він – сильний і незалежний, і його обставини не зламують, як це сталося з Мюссе.

Переклад твору на українську мову, зі своєї сторони, вносить певні модифікації та трансформації, які адаптують текст до сприйняття українським читачем, водночас зберігаючи інтелектуальний та емоційний заряд оригіналу. Основні виклики, які постають перед перекладачем, полягають у передачі унікального стилю Бегбедера, його іронії та глибоких філософських роздумів. Аналіз показав, що український переклад ефективно впорався з цим завданням, пропонуючи читачу текст, який є водночас доступним та містким.

Висновки до цього розділу підкреслюють значення портретного інтерв'ю в

творчості Бегбедера як засобу дослідження ідентичності та сучасної культури. Особистий внесок автора в жанр ілюструється через його здатність вести діалог із самим собою та з читачем, що перетворює портретне інтерв'ю на багатогранний інструмент розуміння світу. Також цей розділ демонструє, що перекладацька робота з твором Бегбедера вимагає не тільки майстерності та глибокого розуміння оригіналу, але й креативності у виборі лінгвістичних та культурних адаптацій, щоб зберегти авторський намір та забезпечити глибоке сприйняття українськими читачами.

У творі Фредеріка Бегбедера «Бесіди нащадка епохи» французька кулінарія та культура харчування в ресторанах виявляються значущими аспектами. Ці елементи не лише створюють атмосферу та контекст для проведення інтерв'ю, а й виступають як важлива складова життя персонажів. Через взаємодію за столом вони розкривають свої характери та уявлення про світ. Крім того, кулінарія та харчування в ресторанах активно використовуються як засіб реклами, що додає реалістичності та глибини образам у творі. Таким чином, кулінарна складова твору не лише відтворює культурний контекст Франції, а й відображає глибинні аспекти життя та взаємодії персонажів.

ВИСНОВКИ

За результатом проведеного дослідження можливо сформулювати наступні висновки. На основі аналізу лінгвостилістичних особливостей жанру портретного інтерв'ю та їхнього відтворення в українському перекладі, виконаного на прикладі твору Фредеріка Бегбедера «Бесіди нащадка епохи», можна виділити кілька ключових висновків, які відображають суть дослідження.

Перший розділ праці розкриває поняття інтерв'ю у сучасній журналістиці, класифікує його види та визначає мету і мовні характеристики. Важливим висновком є те, що портретне інтерв'ю, як один з видів інтерв'ю, відрізняється особливою глибиною та деталізацією в розкритті образу інтерв'ююваного, а також використанням більш виразних лінгвістичних та стилістичних засобів.

У другому розділі аналізуються лінгвістичні особливості портретного інтерв'ю, правила формування запитань та проведення інтерв'ю французькою мовою, а також особливості їхньої адаптації при перекладі на українську мову. Виявлено, що успішний переклад вимагає не лише точності, але й здатності передати унікальний стиль оригіналу, його емоційний заряд та нюанси, що часто досягається через творчий підхід до роботи над перекладом.

Третій розділ концентрується на аналізі портретного інтерв'ю в творі Фредеріка Бегбедера «Бесіди нащадка епохи» та особливостях його перекладу. Виявлено, що особистий внесок Бегбедера у наповнення жанру полягає у створенні глибоко проникливих, відвертих і часом провокаційних інтерв'ю, які вимагають від перекладача не лише володіння мовою, але й здатності глибоко розуміти контекст та культурні особливості.

У результаті дослідження можна зробити висновок, що переклад портретного інтерв'ю з французької на українську мову є складним завданням, яке вимагає від перекладача не лише філологічних знань, але й творчих здібностей, здатності відчувати і передавати унікальний стиль оригіналу та його емоційне наповнення. Ефективний переклад можливий тільки при глибокому зануренні в контекст твору та культуру його створення. У деяких інтерв'ю в творі

Бегбедера має місце вигаданий характер, де автор уявно бере інтерв'ю у письменників, яких вже нема, з метою відновити пам'ять про них та підкреслити значення їхніх творів у сучасному світі. Ця стратегія дає можливість переосмислити спадок видатних літераторів і відзначити їхнє значення та вплив на сучасну культуру. Серед найвідоміших письменників, яких згадує Бегбедер у таких уявних інтерв'ю, можна відзначити Умберто Еко, автора «Ім'я троянди» і «Прага посмішок»; Бернара Франка, відомого французького соціолога та філософа; Мішеля Уельбека, автора «Можливого остріву» та «Подорож до кінця ночі»; а також Бернара-Анрі Леві, відомого французького публіциста та філософа. Ці уявні інтерв'ю створюють унікальну можливість відкрити для читачів нові глибини інтелектуального спадку цих великих мислителів та письменників.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Белих, О. (2014). Практика перекладу з німецької мови: методичні рекомендації. Луцьк: ФОП П.П. Іванюк. 95 с.
2. Бегбедер, Ф. (2018). Бесіди нащадка епохи. Київ: ТОВ Видавнича група КМ-БУКС. 352 с.
3. Білоус, О. (2013). Теорія і технологія перекладу. Курс лекцій: доопрацьований та доповнений. *Навчальний посібник для студентів перекладацьких відділень*. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка. 200 с.
4. Ботвина, Н. (1998). Офіційно-діловий та науковий стилі української мови: *навчальний посібник*. Київ: АртЕк. 192 с.
5. Вакуленко, М. (2009). Сучасні проблеми термінології та української наукової термінографії. Київ: ВПЦ Київський університет. 64 с.
6. Вознюк, М. (2011). Критерії оцінювання перекладу. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. Вип. 9. С. 143–149.
7. Гарачковська, О. (2021). Жанрові особливості інтерв'ю в сучасному інформаційному просторі. *Український інформаційний простір*. Вип. 1 (7). С. 86–93.
8. Гузинець, М., Козуб, Л. (2015). Специфіка перекладу термінів в підмові аграрної галузі. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. С.73–74.
9. Давиденко, А. (2015). Структурно-семантичні особливості лексичного матеріалу науково-технічної літератури та його переклад. *Одеський лінгвістичний вісник*. Вип. 5. С. 31–34.
10. Доценко, О. (2019). Способи англо-українського перекладу текстів міжнародних договорів. *Молодий вчений*. Вип. 6 (70).
11. Дуда, О. (2001). Процеси термінологізації в сучасній англійській мові (на матеріалі літератури з кредитно-банківської справи): дис. канд. філол. наук: спец. 10.02.14 «Германські мови». Львів: Львівський національний університет ім. І. Франка. 258 с.

12. Згурська, В. (2010). Структурно-семантичні характеристики юридичної термінології англійської мови у рамках україномовного перекладу. Актуальні проблеми слов'янської філології. *Серія: Лінгвістика і літературознавство: Міжвуз. зб. наук. ст. Вип. 23, Ч. 2. С. 535–542.*
13. Іваницька, Н. (2011). Дієслівні системи української та англійської мов: парадигматика і синтагматика. Вінниця: СПД Главацька. 636 с.
14. Іщенко, Н. (2013). Лексико-граматичні домінанти наукового тексту / Н. Г. Іщенко, В. В. Ліпінська. *Вісник НТУУ «КПІ». Серія: Філологія. Педагогіка : збірник наукових праць. Вип. 1. С. 32–42.*
15. Карабан, В. (2018). Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця: Нова книга. 656 с.
16. Карабан, В. (1997). Посібник-довідник з перекладу англійської наукової і технічної літератури на українську мову. Граматичні труднощі. Флоренція, Страсбург, Гранада, Київ: TEMPUS. 317 с.
17. Коваленко, А. (2001). Загальний курс науково-технічного перекладу: навчальний посібник. 290 с.
18. Корбут, О. (2014). До проблеми труднощів перекладу технічних термінів у студентів машинобудівних спеціальностей. *Advanced education. Вип. 1. С. 36–41.*
19. Корягіна, А., Рябінська, А. (2020). Відтворення лексичної стилістики німецькомовних інструкцій в перекладах. *Молодий вчений. Вип. 1 (77). С. 174–177.*
20. Кривонос, Я. (2010). Ненормативні проблеми українського перекладу американської кінопродукції. *Серія: Лінгвістика. Науковий журнал Луганського національного університету імені Тараса Шевченка: зб. наук. праць. Вип. 1 (19). Луганськ. С. 176–182.*
21. Левицький, В. (2003). Лексична полісемія та квантитативні методи її дослідження. *Серія: Мовознавство. Вип. 4. С. 17–25.*
22. Литвин, І. (2013). Перекладознавство: наук. посіб. Черкаси: ФОП Ю.

А. Чабаненко. 288 с.

23. Литвинко, О. (2015). Проблема полісемії (на матеріалі сучасної англійської термінологічної підсистеми машинобудування). *Філологічні трактати. Том 7, Вип. 1*. С. 44–49.

24. Лотман, Ю. (2009). До побудови теорії взаємодії культур (семіотичний аспект). Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія». С. 195–211.

25. Марченко, В., Шух, М. (2020). Лексико-семантичні особливості терміносистеми сучасного англійського науково-технічного дискурсу. *Молодий вчений. Вип. 8*. С. 200–204.

26. Мацько, Л. (2006). Риторика: навчальний посібник. Київ: Вища школа. 311 с.

27. Ніколаєску, Е. (2019). Тенденції розвитку теорії полісемії (на матеріалі французької мови). *Science and Education a New Dimension. Серія: Філологія. Вип. 7*. С. 30–33.

28. Павлюк, А., Угонь, Л. (2011). Полісемія як мовна категорія в сучасній лінгвістиці. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Серія : Філологічні науки. Мовознавство, Вип. 6, Ч.1, 2–8*.

29. Покорна, Л. (2011). Лінгвостилістичні особливості наукового тексту в англійській мові. *Науковий вісник ХДУ. Серія "Лінгвістика". : зб. наук. наук. праць. Херсон : ХДУ. Вип. 15*. С. 88–91.

30. Петрова, К. (2014). Явище полісемії в юридичній термінології іспанської мови. Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики. *Вип. 25*. С. 340–349.

31. Пільгуй, Н. (2015). Стильові риси англійського наукового агротехнічного дискурсу. *Одеський лінгвістичний вісник. Вип. 6*. С. 81–84.

32. Рибенок, В. (2012). Сутність лексико-семантичних трансформацій. *Наукові записки. Серія: Філологічна. Вип. 24*. С. 253–255.

33. Саліонович, Л., Рубцова, В. (2023). Лексико-стилістичні трансформації як інструмент ідеологічної адаптації перекладу. *Вісник науки та*

освіти. Вип. 2 (8).

34. Сердюк, О. (2023). Полісемія як одна з основних проблем у процесі перекладу художнього тексту. *Молодий вчений. Вип. 1*. С. 41–44.

35. Сіняговська, І. (2014). Визначення та класифікація перекладацьких трансформацій у процесі художнього перекладу тексту. *Наукові праці. Філологія. Мовознавство. Вип. 209*. С. 89–93.

36. Скрильник, С. (2015). Метафоризація у перекладі художніх текстів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія: зб.наук. пр. Вип. 14*. С. 250–253.

37. Смуцинська, І. (2014). Сучасний французький термін: основні характеристики і проблеми відтворення українською мовою. Мовні і концептуальні картини світу. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mikks_2014_48_38

38. Сога, Л. (2016). Полісемія як мовна універсалія в системі європейських мов. *Журнал «Науковий огляд». Том 4, Вип. 25*. С. 1–14.

39. Сусіденко, Є., Баранова, С. (2020). Відтворення особливостей науково-технічного тексту в перекладі. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Том 2, Вип. 2*. С. 243–248.

40. Тараненко, О. (2004). Полісемія. Українська мова: енциклопедія. *Вид. 2, перероб. та доп. / за ред. В. М. Русанівського*. Київ: Либідь. 824 с.

41. Чернієнко, Г. (2023). Практикум з редагування перекладу. Київ: Видавництво «Київський університет». 99 с.

42. Jacques, D. (1978). *Writing and difference*. Chicago : *University of Chicago Press*. 342 p.

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

43. Бондаренко, К. (2023). "Чому ти живий, а мій син мертвий?": Найвідвертіше інтерв'ю з Дмитром Бубликом про реальні втрати, заради чого росіяни йдуть вбивати. *ТСН.ua*. URL: <https://tsn.ua/exclusive/chomu-ti-zhiviy-a-miy-sin-mertviy-interv-yu-z-viyskovim-dmitrom-bublikom-pro-te-yak-vazhko-but-i>

[geroyem-2529359.html](#)

44. Ерман, Г. (2024). Як Макрон підкорив українців ідеєю про війська і чому це тепер проблема - BBC News Україна. BBC News Україна. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/cjrjzly8dneo>

45. Жердіцька, А. (2022). Роль контексту у перекладі багатозначної лексики. URL: <http://www.vtei.com.ua/doc/2022/03102022/2/3.pdf>

46. Константинова, В. (2019). Проведення інтерв'ю: морально-етичні аспекти: магістерська робота. URL: <https://dspace.znu.edu.ua/jspui/handle/12345/2863>

47. Куликова, В. (2016). Лексико-структурні та прагматичні особливості перекладу французьких текстів конвенцій. URL: <http://tsj.kherson.ua/archive/2016/3/8.pdf>

48. Петренко, О. (2023). «Не бачу сенсу сидіти і плакати в подушку»: Інтерв'ю з військовим з Малина, який на війні втратив руку. Малин - MALYN.MEDIA. URL: <https://malyn.media/interv-iu/ne-bachu-sensu-sydyty-i-plakaty-v-podushku-interv-iu-z-viyskovym-z-malyna-iakyy-na-viyni-vtratyv-ruku/>

49. Липа, М. (2023). Скільки життів у одного сапера? Інтерв'ю з військовим - колишнім редактором СBN. Центральноукраїнське бюро новин. Редакція "СBN". Кропивницький. URL: <https://cbn.com.ua/articles/2023-12-14-skilky-zhyttiv-u-odnogo-sapera-interv-yu-z-viyskovym-kolyshnim-redaktorom-cbn>

50. Сидоренко, І. (2017). Особливості перекладу міжнародної нормативно-правової документації. URL: http://www.kamts1.kpi.ua/sites/default/files/files/07_%20Sydorenko_osoblyvosti_per ekladu.pdf

51. Смуцинська, І. (2010). Французькі інтернаціоналізми і псевдоінтернаціоналізми, проблема функціонування та інтерпретації / І. В. Смуцинська. Проблеми семантики слова, речення та тексту. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pssrtt_2010_25_42

52. Терещенко, С. (2006). Широкозначність та багатозначність в українській мові. URL: [chrome-](#)

extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://dspace.nbuu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/21756/74-Tereshchenko.pdf

53. Яненко, Я. (2020). Інтерв'ю як інструмент пр-комунікацій. *Débats scientifiques et orientations prospectives du développement scientifique*. URL: <https://doi.org/10.36074/logos-08.07.2022.063>

54. Beigbeder, F. *Conversations d'un enfant du siècle*. Internet Archive. 390 p. URL: <https://archive.org/details/conversationsdun0000beig/page/292/mode/2up?view=theater>

55. FOCUS online. (2015). „Ich bin zwar nicht schön, aber höllisch attraktiv!“. FOCUS online. URL: https://www.focus.de/kultur/kino_tv/ich-bin-zwar-nicht-schoen-aber-hoellisch-attraktiv-schauspieler-liam-neeson-im-interview_id_2769722.html

56. FOCUS online. (2013). „Zu viel Emanzipation ist auch nicht gut“. FOCUS online. URL: https://www.focus.de/finanzen/karriere/dld-women-2012/zu-viel-emanzipation-ist-auch-nicht-gut-regine-sixt-im-focus-online-interview_id_2075916.html

57. Garfinkel, H. (1964). *Studies of the routine grounds of everyday activities*. *Social problems*. Volume 11, Issue 3, 225–250. URL: <https://doi.org/10.1525/sp.1964.11.3.03a00020>

58. NOZ. (2011). Lena: «Ich war eigentlich immer tierisch brav». NOZ. URL: <https://www.noz.de/deutschland-welt/panorama/artikel/interview-mit-junger-saengerin-lena-ich-war-eigentlich-immer-tierisch-brav-24199557>

59. Schmitz, J. (2012). Dora Heldt wurde unter Großmutter's Namen zur Bestsellerautorin. NOZ. URL: <https://www.noz.de/deutschland-welt/panorama/artikel/oma-waere-stolz-wie-bolle-dora-heldt-wurde-unter-grossmutter's-namen-zur-bestsellerautorin-42247854>

60. Schmitz, J. (2011). Fritz Karl über seinen speziellen Humor, Wiener Sängerknaben und Fliegenfischer. NOZ. URL: <https://www.noz.de/deutschland->

welt/promi-show/artikel/gaddafi-wuerde-ich-spielen-fritz-karl-ueber-seinen-speziellen-humor-wiener-saengerknaben-und-fliegenfischer-22569405

61. Schmitz, J. (2011). Karoline Eichhorn über ihre Abneigung gegen Bettszenen und Knochenbrüche. NOZ. URL: <https://www.noz.de/deutschland-welt/promi-show/artikel/nur-nicht-nackt-karoline-eichhorn-ueber-ihre-abneigung-gegen-bettszenen-und-knochenbrueche-22657281>

ЛЕКСИКОГРАФІЧНІ ДЖЕРЕЛА

62. Бусел, В. (2012). Французько-український словник. Українсько-французький словник: 220 000+210 000: два в одному томі: 430 000 од. пер. Київ: ВТФ «Перун». 1104 с.

63. Caradec, F. (2005). Larousse. Dictionnaire du français argotique et populaire. Éditions France Loisirs. URL: <https://ia803109.us.archive.org/25/items/francoiscaradecdictionnairedufrancaisargotiqueetpopulairefranceloisirslarousse2005/Francois%20Caradec%20-%20Dictionnaire%20du%20français%20argotique%20et%20populaire%20-%20France-Loisirs%20Larousse%20%282005%29.pdf>

64. Kyiv Dictionary. Французько-український словник. URL: <https://www.kyivdictionary.com/uk/dictionary/french-ukrainian/>

65. Larousse. Dictionnaire de français. URL: <https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais>

66. Larousse. Dictionnaires bilingues (français-anglais). URL: <https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais-anglais>

67. Robert, P. (2014). Le petit Robert dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française. Paris. URL: <https://archive.org/details/lepetitrobertdic0000unse/page/4/mode/2up>

RÉSUMÉ

Notre mémoire du diplôme est **consacré** à l'étude des caractéristiques linguistiques et stylistiques des entretiens-portraits et de leur traduction l'ukrainien, en utilisant comme principale référence l'œuvre de Frédéric Beigbeder, «Conversations d'un enfant du siècle», publiée en 2015.

Le projet vise à explorer comment les caractéristiques spécifiques des entretiens-portraits influencent leur perception et leur traduction, en mettant un accent particulier sur les aspects linguistiques et stylistiques. **L'objectif principal** de cette étude est de démontrer les adaptations nécessaires pour maintenir l'authenticité et l'intégrité des textes lorsqu'ils sont traduits du français à l'ukrainien, en préservant leurs caractéristiques originales tout en les rendant accessibles et compréhensibles pour un public ukrainien.

L'objet d'étude est l'entretien-portrait comme genre journalistique, tandis que **le sujet** porte sur les caractéristiques linguistiques et stylistiques spécifiques de ces entretiens et leur traduction en ukrainien.

L'étude a été choisie en raison de son **actualité** et de la pertinence de comprendre les défis associés à la traduction des nuances stylistiques et linguistiques entre deux cultures distinctes, notamment à travers le prisme des entretiens-portraits qui révèlent des aspects culturels et individuels de la personnalité de l'interviewé.

Les tâches spécifiques de cette recherche incluent l'examen des définitions et classifications des entretiens dans le journalisme mondial, l'analyse détaillée des caractéristiques linguistiques des entretiens-portraits, et l'étude des méthodes d'adaptation linguistique et stylistique dans la traduction.

Le matériel de recherche comprend l'œuvre de Beigbeder ainsi que ses traductions ukrainiennes réalisée par Leonid Kononovich, offrant un corpus riche pour l'analyse.

Pour atteindre ces objectifs, des **méthodes** telles que l'analyse textuelle, la méthode comparative, ainsi que des approches linguistiques et stylistiques ont été utilisées pour examiner les textes.

Le travail est **structuré** en trois sections principales suivant une introduction, après les conclusions et une liste de références.

La première section traite du concept d'interview dans le journalisme mondial, définissant et classifiant le genre et discutant de son but, avec une attention particulière portée à l'entretien-portrait qui permet une exploration approfondie de la personnalité de l'interviewé. **La deuxième section** se concentre sur les défis linguistiques découverts lors de la traduction des entretiens du français à l'ukrainien, soulignant la nécessité d'adaptations stylistiques pour conserver l'essence du texte original. **Le troisième chapitre** détaille spécifiquement l'œuvre de Beigbeder, examinant comment son style et les subtilités culturelles sont reproduits dans la traduction.

Les conclusions du résumé soulignent les résultats principaux de l'étude et révèlent l'importance pour les traducteurs et les journalistes de saisir les aspects linguistiques et stylistiques des interviews-portraits. L'accent est mis sur les difficultés et les particularités de l'adaptation des textes à différents contextes culturels. Le mémoire du diplôme conclut sur l'apport significatif de cette recherche au développement de la théorie et de la pratique de la traduction, en particulier dans le domaine de la communication interculturelle. Des recommandations pratiques sont également fournies pour traiter efficacement avec le genre de l'entretien-portrait, en insistant sur la nécessité de transmettre non seulement les traits de caractère mais aussi les réalités culturelles spécifiques pour préserver l'intégrité et la profondeur du texte traduit, comme illustré par la traduction attentive du style narratif de Beigbeder.